

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut sociologických studií

Bakalářská práce

2017

Alena Znamenáčková

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut sociologických studií

Alena Znamenáčková

**Bojovníci, či vandalové?: Rámování lidskoprávního
aktivismu ve vybraných médiích v kontextu
porušování lidských práv v Číně a Tibetu**

Bakalářská práce

Praha 2017

Autor práce: **Alena Znamenáčková**

Vedoucí práce: **Mgr. Petra A. Beránková**

Rok obhajoby: **2017**

Bibliografický záznam

ZNAMENÁČKOVÁ, Alena. *Prezentace lidskoprávního aktivismu v českých médiích*. Praha, 2017. 63 s. Bakalářská práce (Bc.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut sociologických studií. Katedra Sociologie. Vedoucí diplomové práce Mgr. Petra A. Beránková

Abstrakt

Bakalářská práce se zabývá, jakým způsobem je v českých médiích blesk.cz, čt24.cz, lidovky.cz a parlamentní listy.cz prezentován lidsko-právní aktivismus reagující na porušování lidských práv v Číně a Tibetu. K analýze mediálních článků byla použita kvantitativní obsahová analýza a analýza rámců. Prezentace aktivismu byla zkoumána skrze různé aspekty, z nichž nejdůležitější bylo rámování aktivismu v médiích. Prezentace aktivistů byla rozdělena do pěti rámců, které popisují nejčastější způsoby, jakými se o nich psalo. Aktivisté byli prezentováni jako vandalové a záškodníci, podporovatelé, odpůrci a kritici, oběti a neutrálně jako lidé demonstrující svůj názor. Tematických okruhů, s nimiž se pojila prezentace, bylo osm: politika, lidská práva, investice, česko-čínské vztahy a směřování České republiky, policie a práva občanů, aktivismus, média a reakce zahraničí. Kromě popisu prezentace aktivistů v jednotlivých médiích se tato práce rovněž věnuje porovnání vybraných internetových portálů. V každém z nich se vyskytovaly stejné rámce, rozdíl byl ovšem v jejich poměru mezi médii. Vytvoření rámců poukázalo na to, že aktivisté nebyli prezentováni jedním, ale několik způsoby.

Klíčová slova

Lidsko-právní aktivismus, obsahová analýza, analýza rámců, média, Čína, Tibet

Abstract

The bachelor thesis examines how human rights activism responding to human rights violations in China and Tibet is being presented in Czech media blesk.cz, cet24.cz, lidovky.cz and parlamentilisty.cz. Quantitative content analysis and frame analysis were used to analyze media articles. The presentation of activists was explored through various aspects, from which the most important was the framing of activism. The presentation of activists was divided into five frames describing the most common ways how media wrote about them. Activists were presented as vandals and marauders, supporters, opponents and critics, victims and neutral as people demonstrating their opinion. The themes linked to the presentation were eight: politics, human rights, investment, Czech-Chinese relations and the country's direction, police and citizens' rights, activism, media and foreign reaction. The text describes not only the activist presentation in single media platforms, but also compares selected internet portals. There occurred the same schemes in each portal, however the difference was the proportion in medias. The scheme occurrence pointed out the fact, that activists have been presented not in single but multiple ways.

Keywords

Human rights activism, content analysis, frame analysis, media, China, Tibet

Rozsah práce: 89 815 znaků

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 15. 5. 2017

Alena Znamenáčková

Poděkování

Na tom to místě bych ráda poděkovala především Mgr. Petře A. Beránkové za pomoc a cenné rady při vedení této bakalářské práce. Zároveň bych také ráda poděkovala své rodině za podporu, kterou mi během studia poskytla.

PROJEKT BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno:

Alena Znamenáčková

E-mail:

Anela.11@seznam.cz

Semestr:

Letní

Akademický rok:

2015/2016

Název práce:

Prezentace politického aktivismu v českých médiích

Předpokládaný termín dokončení:

Letní semestr, školní rok 2016/2017

Vedoucí bakalářského semináře:**Vedoucí práce:**

Mgr. Petra Alexandra Beránková

Zdůvodnění výběru tématu práce (5 řádek):

Téma své bakalářské práce jsem si zvolila, protože mě velmi zajímá politická sociologie a aktivismus, jakožto její součást. Zároveň je zajímavé téma médií, které mají v dnešní společnosti velký vliv. Rozhodla jsem se proto spojit tyto dvě témata a udělat analýzu prezentace politických aktivistů v českých médiích.

Předpokládaný cíl (5 řádek):

Předpokládaným cílem je kvantitativní obsahová analýza několika různých internetových médií a vyvození kontextu a sémiotiky spojené s aktivismem. Dále je mým cílem najít, jakým způsobem je vyobrazen aktivismus v českých internetových médiích a rozdíly mezi jednotlivými portály. Díky tomu vznikne přehledný obraz společných a rozdílných znaků prezentace. Analýza bude provedena na příspěvcích v rozmezí od října do prosince 2016.

Základní charakteristika tématu (10 řádek):

Aktivismus označuje prosazování určitých cílů v rámci osobní motivace. Může se týkat různých okruhů života jedinců, od ekologie po lidská práva. Politický aktivismus souvisí s aktivitami svobodných občanů a je součástí moderní demokratické společnosti. Apolitici aktivisté jsou různé nevládní organizace nebo

skupiny, které tvoří sociální hnutí. Existuje mnoho možností, jak se aktivistické skupiny mohou projevat.

Obsahová analýza je kvantitativní metoda výzkumu, díky které můžeme zkoumat obsah dokumentů. Velmi často je používána právě k analýze médií. Její výhodou je systematickosti a možnost zkoumat jedno nebo i více médií.

Předpokládaná struktura práce (10 řádek):

Předpokládaná struktura bakalářské práce: Práce bude rozdělena na teoretickou a praktickou část. V teoretické části bych chtěla především popsat pojmy spojené s aktivismem- obecně nastínit co to je, jaké jsou typy aktivismu a nakonec se důkladněji věnovat politickému aktivismu. Dále bych se krátce chtěla věnovat typům médií a jejich vlivu na společnost. V teoretické části tedy budou důležité pojmy pro uvedení tématu a pro praktickou část. Následně bych se chtěla zaměřit na metodu výzkumu a její aplikaci, tedy na praktickou část mé práce. Aplikace bude provedena formou kvantitativní obsahové analýzy, která je vhodná pro výzkum médií. Tato analýza mi umožní objektivně porovnávat téma aktivismu ve více médiích. V praktické části budou také popsány výzkumné otázky a hypotézy, organizace a operacionalizace. Dále zde budou výsledky mé analýzy a závěry.

Základní literatura (10 nejdůležitějších titulů):

CÍSAŘ, O. 2008. *Politický aktivismus v České republice*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury.

GILES, D. 2012. *Psychologie médií*. Praha: Grada.

HABERMAS, J. 2002. *Teorie demokracie dnes*. Praha: Filosofia.

HAGEN, L. 2004. *Analýza obsahu mediálních sdělení*. Praha: Karolinum.

KONČELÍK, Jakub; VEČEŘA, Pavel; ORSÁG, Petr. 2010. *Dějiny českých médií 20. století*. Praha: Portál.

OSVALDOVÁ B., HALADA J. A KOLEKTIV. 2007. *Praktická encyklopedie žurnalistiky a marketingové komunikace*. Praha: Libri.

RŮŽIČKA, V. 2011. *Politika a média v konzumní společnosti*. Praha: Grada.

SCHULZ, Winfried, SCHERER, Helmut, HAGEN, Lutz, REIFOVÁ, Irena, KONČELÍK, Jakub. 2004. *Analýza obsahu mediálních sdělení*. Praha: Karolinum.

TRAMPOTA, T., & VOJTĚCHOVSKÁ, M. 2010. *Metody výzkumu médií: content analysis and semiotics*. Praha: Portál.

URBAN, L., DUBSKÝ, J., & MURDZA, K. 2011. *Masová komunikace a veřejné mínění*. Praha: Grada.

Podpis studenta a datum

Schváleno	Datum	Podpis
Vedoucí práce		
Vedoucí bakalářského semináře		
Garant oboru		

Obsah

1. Úvod	1
1. Koncept lidských práv	3
1.1 Pojetí lidských práv v Evropě a České republice	3
1.2 Lidská práva v Číně a Tibetu	4
2. Politický aktivismus v České republice	6
2.1 Občanská společnost a participace	6
2.2 Lidsko-právní aktivismus	7
3. Média	9
3.1 Masová média	9
3.2 Nová média	10
3.3 Funkce médií	11
3.4 Principy mediální komunikace	11
3.5 Objektivita médií	13
3.6 Teorie rámování	13
4. Metody analýzy	15
4.1 Využité výzkumné metody	15
4.2 Výzkumný cíl	16
4.3 Výzkumné otázky	16
4.4 Charakteristika výzkumného souboru	16
4.5 Kódování	17
4.6 Popis kategorií	18
5. Analýza	19
5.1 Blesk.cz- obecné charakteristiky a výsledky analýzy	19
5.2 Lidovky.cz- obecné charakteristiky a výsledky analýzy	21
5.3 Čt24.cz- obecné charakteristiky a výsledky analýzy	22
5.4 Parlamentnilisty.cz- obecné charakteristiky a výsledky analýzy	24
5.5 Srovnání médií	26
6. Výsledky analýzy a jejich diskuze	39
7. Závěr	43
Použitá literatura	45

1. Úvod

Koncept lidských práv je hodnotovým ideálem západních společností a je vymezován jako soubor práv a svobod všech lidí bez ohledu na rasu, věk a pohlaví. Jejich porušování je tedy považováno za útok na ideály západních demokracií. Jedním z nejvýraznějších lidsko-právních témat je v českém veřejném diskursu téma porušování lidských práv v Číně a Tibetu. Jedná se o časté téma neziskových organizací a neformálních iniciativ, které se prezentují především v doméně médií. Je však toto téma v médiích prezentováno jednoznačně? Ve své bakalářské práci se zabývám prezentací lidsko-právního aktivismu v českých médiích ve vztahu k porušování lidských práv v Číně a Tibetu a cílem mé práce je ukázat, jakým způsobem je toto téma prezentováno různými médii. Pomocí analýzy rámců pak zkoumám to, kým jsou aktivisté v médiích a s jakými tématy jsou spojováni. Na porušování lidských práv často upozorňují různé organizace a aktivisté. Téma lidských práv v Číně a Tibetu bylo v roce 2016 nejvýraznější během návštěvy čínského prezidenta, při níž aktivisté různými způsoby poukazovali na porušování lidských práv a na další problémy spojené s Čínou. Jejich činy by ovšem neměly výraznou váhu, pokud by nebyly prezentovány v médiích. Skrze média totiž aktivisté šíří své myšlenky a postoje mezi širší veřejnost. Média však ne vždy prezentují aktivisty tak, jak by si oni sami přáli. A tato prezentace má významný vliv na to, jak jsou ve společnosti přijímáni a jak je na ně pohlíženo. I přes snahy o objektivitu mohou média stejné události popisovat různě, proto chci ve své práci porovnat konkrétní média.

Ve své bakalářské práci analyzuji články z vybraných internetových médií: lidovky.cz, ct24.cz, blesk.cz a parlamentnilisty.cz. Články pro analýzu jsem vybrala pomocí klíčových slov, která jsem zadala do vyhledávače mediálního archivu Newton. Časovým rozpětím byl rok 2016, kdy došlo k několika výrazným událostem, jako byla například návštěva čínského prezidenta nebo návštěva duchovního vůdce Tibetu dalajlámy. Jelikož součástí každé demokratické společnosti je svoboda slova a projevu, mají občané České republiky možnost vystupovat proti problémům a opatřením, se kterými nesouhlasí. V případě porušování lidských práv v Číně a Tibetu lidé vyjadřují svůj nesouhlas například demonstracemi nebo vyvěšováním tibetských vlajek.

Abych mohla analyzovat prezentaci lidsko-právního aktivismu, stanovila jsem si tři hlavní výzkumné otázky: Jak je prezentován lidsko-právní aktivismus (ve vztahu k porušování lidských práv v Číně a Tibetu) v českých médiích? Liší se tato prezentace mezi médii? V jakém kontextu se o lidsko-právních aktivistech píše? Text této práce je rozdělen do

tří částí: teoretické, metodologické a analytické. V teoretické části práce vymezuji základní pojmy, se kterými dále pracuji při analýze. Mezi ně patří média, jejich druhy a funkce, lidská práva a lidsko-právní aktivismus. V metodologické části práce popisuji možnosti výzkumu médií, výběrový soubor, cíl práce a výzkumné otázky. V analytické části shrnuji poznatky o jednotlivých médiích a následně srovnávám prezentaci aktivistů ve vybraných médiích. Pro ucelenější popis prezentace lidsko-právních aktivistů jsem použila analýzu rámců a vytvořila pět rámců prezentace aktivistů.

1. Koncept lidských práv

Lidská práva označují koncept spojený s moderními západními společnostmi. Můžeme je chápat jako sociální konstrukt, který se týká jednotlivců a zároveň je převyšuje jako jakési sekulární náboženství. Sociologicky je můžeme chápat jako pravidla a morální normy, které jsou předpokladem sociologické existence jedince a které tvoří globalizované společnosti, v nichž je tento koncept chápán „jako široce sdílená představa o tom, jaký by svět měl být“ [Příbáň, Bělohradský, et al. 2015]. Lidská práva náleží všem lidem bez rozdílu. Jsou univerzální, individuální, vrozená a nezcizitelná [Šimíček 2015: 148]. Původně byla lidská práva pouze morálními právy, dnes jsou však ukotvena v různých ústavách a mezinárodních úmluvách [Holzer, Molek a kol. 2013: 86].

V dnešní době lidská práva čítají několik generací. Karel Vašák je například rozděluje do tří generací. První obsahuje občanská a politická práva, ve druhé generaci jsou ekonomická, sociální a kulturní práva a poslední generace zahrnuje práva solidarity. Zde jsou zahrnuta práva jako právo na rozvoj, právo na mír a další [Vašák 1977: 29]. Občanská a politická práva náleží každému, kdo je občanem nějakého státu nebo společnosti. Zatímco práva první generace jsou přirozená a je zjevná jejich samozřejmost, u dalších generací už tomu tak příliš není a jsou „pouze mezinárodně vyjednanými standardy lidského chování v jistých oblastech“ [Pehe 2015: 57].

1.1 Pojetí lidských práv v Evropě a České republice

Ve vztahu k lidským právům existují dva rozdílné názory. První z nich uvádí, že lidská práva jsou univerzální a měla by proto být všude stejná. Podle druhého názoru jsou lidská práva kulturně podmíněná. Na pojetí lidských práv má vliv mnoho aspektů, jako například politický systém nebo kulturní hodnoty dané společností. V současné době jsou lidská práva závaznou součástí mezinárodního práva, přesto však některé země nerespektují dokumenty, do nichž byla vtělena [Pehe 2015: 59]. Jiří Pehe v této souvislosti uvádí, že lidská práva jsou nezbytnou podmínkou pro institucionální modernizaci nedemokratických zemí a nejlepším řešením je v této souvislosti nabízet lidská práva těmto zemím jako inspiraci [Pehe 2015: 62].

V západních společnostech se lidská práva uceleněji prosadila po 2. světové válce. V těchto společnostech jsou brána jako něco univerzálního, podobně jako například základní fyzikální zákony [Pehe 2015: 52], a západní společnosti se je proto snaží šířit jako univerzální

ideje po celém světě. Tento způsob myšlení je důsledkem modernity, v rámci níž se lidská práva stala jedním ze základních stavebních kamenů západní civilizace. Ovšem aby mohly západní společnosti porozumět sociálnímu rozvoji ve více či méně autoritářských režimech, musí upustit od svého univerzalistického pojetí lidských práv [Přibán 2015: 29].

V České republice má debata o zahraniční politice lidských práv tři rozměry. Zprvé se v ní nacházejí racionální argumenty, jako například co všechno lidská práva zahrnují nebo do jaké míry jsou univerzální. Zadruhé jsou v ní zahrnuté emoce, které jsou mnohdy velmi vypjaté a mají sklon sklouzávat k moralismu. A poslední rozměr debaty představuje nevládně-mediální komplex, který tvoří média, nevládní organizace a vláda nebo ministerstvo zahraničí [Drulák 2015: 63-73]. V souvislosti s diskusemi o zahraniční politice se v České republice objevilo slovní spojení Petra Druláka lidskoprávní atlantismus. Toto spojení popisuje proamericky negativně orientovanou zahraniční politiku ČR [Bělohradský 2015: 37].

V České republice, stejně jako v dalších západních zemích, se na dodržování lidských práv nezaměřují pouze státní instituce, ale také neziskové organizace a občanské iniciativy. V důsledku toho je na porušování lidských práv v nedemokratických režimech poukazováno různými demonstracemi a dalšími aktivitami, jako tomu bylo v případě Číny a Tibetu. Kvůli problematice lidských práv v těchto dvou zemích v Praze dokonce vzniklo centrum pro lidská práva v Číně. Zde se veřejnost může informovat o stavu lidských práv v Číně, ale i v Tibetu nebo na Taiwanu.

1.2 Lidská práva v Číně a Tibetu

Existují rozdíly v pojetí lidských práv v Evropě a Číně. Do roku 1989 hrála lidská práva ve vztahu mezi Evropou a Čínou minimální roli, a to i přes dostatek důkazů o jejich porušování. Neuplatňování kritiky však skončilo masakrem na náměstí Nebeského klidu a zákrokem proti demonstraci v červnu 1989. Od té doby jsou lidská práva citlivým tématem. V lednu 1995 byl zahájen dialog o lidských právech mezi Evropskou unií a Čínou. Politika dialogu se ale nyní jeví jako neproduktivní a existuje názor, že Čína dialog využívá k odvrácení kritiky [Baker 2002: 45-63].

V Tibetu má porušování lidských práv politickou příčinu. V roce 1949 proběhla anexe Tibetu Čínou, která tento akt vysvětlovala jako pomoc zaostalému a barbarskému národu. Mělo dojít k pozitivní transformaci Tibetu v rámci zásad komunismu a k jeho modernizaci.

Skutečným výsledkem ale bylo ničení klášterů, kultury a tradic, potlačování náboženských aktivit, diskriminace a zabíjení [Karmel 1996: 485-508]. K dialogu mezi Čínou a Tibetem došlo poprvé až koncem 80. let [protibet.cz] a dnes je Tibet de facto čínskou kolonií [potala.cz]. Česká republika, stejně jako jiné země zastává k situaci mezi Čínou a Tibetem oficiální stanovisko: „Česká republika vychází z politiky jedné Číny a Tibet vnímá jako součást jejího území. Současně podporuje obnovení dialogu mezi ústřední čínskou vládou a tibetským duchovním vůdcem dalajlámou o poskytnutí širší kulturní autonomie Tibetu“ [Ministerstvo zahraničních věcí 2006].

2. Politický aktivismus v České republice

Aktivisté v různých oblastech společenského života vznášejí požadavky a snaží se prosadit určité cíle. Politický aktivismus můžeme definovat různými způsoby, například jako „úsilí zaměřené na ovlivňování politických výstupů jinou cestou než skrze účast v jakémkoliv typu voleb“ [Císař 2008: 29]. Aktivisté nemusí být součástí širšího sociálního hnutí a nemusí být za svou činnost placeni. V souvislosti s aktivismem můžeme sledovat velký počet charakteristik kolektivního jednání (např. počet protestů, místo konání, počet aktérů a účastníků).

Nejčastější formou kolektivního jednání, jak už bylo zmíněno, je protest. Může mít podobu petice nebo shromáždění na veřejném místě, kde aktivisté představují své nároky aktuální pro určitou část společnosti. Jejich existence sahá i do minulého režimu, avšak od té doby se protesty proměnily a jejich předmětem jsou často určité hodnoty, na jejichž základě se aktivisté snaží o změnu pravidel ve společnosti.

Pro vymezení lidsko-právního aktivismu je užitečné použít typologii Císaře, která rozlišuje pět modů aktivismu: „starý participační aktivismus, nový transakční aktivismus, nový radikální aktivismus, občanská sebeorganizace a epizodická masová mobilizace“ [Císař 2008: 33]. Tyto módy se liší v různých ohledech, přes přístup k politickému systému, schopnosti mobilizace až po sebeprezentaci. Z těchto pěti modů vychází rozdělení aktivismu na starý, nový a radikální [Císař 2008: 33]. Z typologie vyplývá zařazení lidsko-právního aktivismu mezi nový transakční aktivismus, pro který je typický výskyt malých advokačních organizací, poměrně častá mobilizace menšího počtu účastníků a závislost otevřenosti politického systému vůči jejich požadavkům na čase a tématu [Císař 2008: 33].

2.1 *Občanská společnost a participace*

Občanská společnost se stala místem, kde se občané mohou vyjadřovat a naplňovat své cíle. Je také jednou z podmínek pro fungující demokracii, jelikož jak se ukázalo po roce 1989, „skutečná demokracie nepotřebuje pouze fungující demokratické instituce, ale i fungující občanskou společnost, tj. aktivní občany, kteří dobrovolně participují na spravování věcí veřejných“ [Frič 2016: 87].

Občanská participace je dnes často používaný pojem, jehož obsah je poměrně nejasný a neurčitý. Různí autoři tedy definují participaci různými způsoby. Například Vráblíková ji ve

své studii definuje jako „*aktivitu obyčejného občana/-ky zaměřenou na ovlivnění politických výstupů: distribuci sociálních statků a norem*“ [Vráblíková 2009: 871]. Existuje mnoho způsobů, jak se občané mohou zapojit do společenského dění; v postkomunistických zemích jsou nejčastějšími formami účast ve volbách a „podepsání petice“. Participace může být dělena na konvenční a nekonvenční. Konvenční participace se pojí s volebním procesem a nekonvenční participace ovlivňuje politiku méně formálně, nejčastěji formou protestu (například petice nebo demonstrace). Nekonvenční participace je nejčastěji spojena se sociálním hnutím, občanskými iniciativy nebo organizacemi [Mička, Frič 2016: 90].

2.2 Lidsko-právní aktivismus

Lidsko-právní aktivismus se řadí mezi nový aktivismus, jehož typickým rysem jsou postmaterialistické požadavky, jako například práva žen, ochrana přírody nebo lidská práva. Díky novému aktivismu se hájí práva skupin, které bývají diskriminovány, nebo se například některé skupiny snaží o zlepšení ochrany životního prostředí. Spektrum jednání aktivistů je mnohem rozmanitější, používají nové formy jako například „organizují petice, protestní pochody, silniční blokády, sit-ins, dopouštějí se ničení majetku. Často se snaží obsadit veřejný prostor, aby se zviditelnili“ [Pospíšil 2013: 74]. Příkladem jsou environmentální hnutí, ochránci lidských práv nebo feministická hnutí.

Existenci lidsko-právního aktivismu můžeme sledovat již před rokem 1989. Ochránci lidských práv tehdy fungovali především jako odpůrci komunistického režimu. Nejdůležitější skupina spojená s lidskými právy byla před rokem 1989 Charta 77. Na začátku 90. let, po pádu komunistického režimu, se ochránci lidských práv stali klíčovými aktéry politiky a tvořili jednu ze základů pro tvorbu nového režimu; zaměřovali se tedy spíše na fungování nového režimu. Klíčovou organizací byl v 90. letech Český helsinský výbor. Na konci 90. let začali přicházet ze zahraničí noví aktéři s novými přístupy a zdejší organizace se začaly zaměřovat především na řešení diskriminace určitých skupin obyvatel (v případě České republiky na diskriminaci romských obyvatel).

Aktivismus zaměřující se na oblast lidských práv má velmi dobré mezinárodní propojení, neexistuje však žádná zastřešující organizace, problémy v oblasti lidských práv jsou tudíž řešeny jednotlivými projekty. V České republice můžeme vidět široké spektrum lidsko-právních organizací: státní, nevládní, mezinárodní i různá akademická centra. Jak poukazuje Císař, přístup ochránců lidských práv (stejně jako u jiných oblastí nového

aktivismu) k politickému systému je proměnlivý, záleží především na čase a oblasti tématu [Císař 2008: 84].

3. Média

Ve své bakalářské práci se zabývám tím, jak média prezentují určité téma, je tedy důležité na začátku uvést, co média vlastně jsou. Média bývají zpravidla definována jako prostředek ke sdílení zpráv [Giles 2012: 13, Jirák, Köpplová 2003: 16]. Důležitá je však také jejich schopnost uchovávat sdělení. Osvaldová definuje média jako „vše, co slouží jako prostředek k uchování a přenosu sdělení v prostoru a čase“ [Osvaldová 2007: 118]. Vlivem technologického pokroku dochází k přenosu zpráv stále efektivněji, a média tak zprostředkovávají určité informace z různých míst světa a my máme možnost dovědět se téměř okamžitě, co se děje na druhé straně zeměkoule.

Média jsou významnou součástí moderní společnosti, šíří v ní sociální hodnoty a normy. Stále častěji platí, že pokud chceme získat informace o společnosti, získáváme je právě z médií. Významným znakem společnosti je mediální komunikace, která je z mnoha důvodů předmětem zájmu více oborů. Média ovlivňují myšlení i jednání jedinců, navíc ve sdílení informací a zábavy nemají konkurenci [Burton 2001: 14-19]. Média nejen neustále používáme, ale jsou kolem nás v takovém množství, že už si někdy ani neuvědomujeme jejich přítomnost nebo vliv [Giles 2012: 11].

3.1 Masová média

Nejrozšířenějšími médii jsou v dnešní společnosti média masová. Skrze tyto média dochází k výměně informací a různých symbolických obsahů, díky kterým lidé dostávají svědectví o světě, se kterým nemusejí mít vlastní zkušenost [Jirák, Köpplová 2003: 43]. Tyto informace a obsahy jsou určeny pro širokou veřejnost, respektive masy [Petrusek a kol. 1996: 508]. Masová média jsou určitým typem komunikace mezi lidmi a nejrozšířenějšími prostředky této komunikace jsou dnes tisk, rozhlas, televize a internet.¹

Příchod masmédia je podle McQuaila podmíněný čtyřmi elementy. Prvním z nich je nějaká potřeba či úmysl komunikace, druhým mohou být technologie určené pro veřejnou komunikaci. Dalším elementem může být společenská organizace, která slouží k produkci a distribuci, a posledním může být dozor (ve „veřejném zájmu“) [McQuail in Giles 2012: 14]. Za první masové médium můžeme považovat tisk, jenž se rozvíjel v některých zemích již od

¹ Jak podotýká Giles, „termín „masmédia“ se však stal v posledních letech téměř zastaralým, nejspíš proto, že pokud lidé hovoří o médiích, mají téměř vždy na mysli masmédia. A ona část „mas“ časem jednoduše odpadla [Giles 2012: 14].“

první třetiny 19. století [Jirák, Köpplová 2003: 29]. Jeho rozvoj byl ovlivněn společenskými podmínkami dané země a postupně se vedle sebe rozvíjely dva typy tisku. Prvním byl „seriózní“ tisk a druhým byl masový tisk, v Čechách známý jako bulvární [Jirák, Köpplová 2003: 29-30].

Role masových médií spočívá podle mnoha autorů ve čtyřech dílčích funkcích – informativní, kritické a kontrolní a artikulační [Schulz 1998: 56-57]. Podle Jiráka a Köpplové se jejich role mění podle toho, co touto svou rolí přinášejí [Jirák, Köpplová 2003: 26]. „Tak se totéž působení týchž médií může jevit současně jako zajištění stability demokratické společnosti (např. tím, že média v prostředí garantujícím svobodu projevu potenciálně umožňují prezentaci všech názorů) i jako podpora stávajícího rozdělení moci (tím, že média fakticky některé názory, typy informací, postoje či vzorce chování upřednostňují a jiné přehlížejí)“ [Jirák, Köpplová 2003: 26].

3.2 Nová média

Slovní spojení „nová média“ se v posledních dvou desítkách let výrazně uchytilo na akademické půdě i u veřejnosti [Štětka, Šmahel 2000: 7]. Jirák a Köpplová nebo například Burton zmiňují v souvislosti s novými médii změny spojené s digitalizací dat. Díky digitalizaci došlo k výraznému nárůstu výměny velkého množství informací [Jirák, Köpplová 2003: 191]. Využití nových technologií vytváří změny v produkci a distribuci mediálních sdělení [Burton 2001: 106], ale také změny ve vztahu mezi produkujícím a uživatelem, ve kterém dochází ke zvýšení interaktivity a kdy jednosměrnost byla nahrazena mnohosměrností [Štětka, Šmahel 2000: 8].

Nová média se nestaví do opozice vůči „starým“ médiím, ale převážně vůči masovým [Štětka, Šmahel 2000: 8]. Prosazují se v prostředí počítačových sítí, nejčastěji skrz internet a vytvářejí zde nové produkty [Jirák, Köpplová 2003: 191], jako například „elektronické podoby existujících „tradičních“ médií (například deníky „vystavené“ na Internetu), zvláštní média vycházející z existujících titulů (například *iDNES* opírající se o existenci *Mladé fronty Dnes*), nové tituly představující elektronické obohacení celkové nabídky „tradičních“ médií (kupříkladu *Neviditelný pes* Ondřeje Neffa, *InZine* či *Britské listy*), nebo zcela nové typy mediovaných sdělení (diskusní kluby, internetové konference apod.)“ [Burton 2001: 107]. Já jsem si pro svou práci zvolila internetová média vycházející z existujících médií a nový

elektronický titul (Parlamentní listy). K výběru internetových médií mě vedla především velmi dobrá dostupnost článků pro širokou veřejnost, ale také fakt, že internet je dnes rozšířenější než klasická tištěná média nebo televize.

3.3 Funkce médií

Existuje velké množství pohledů a názorů na funkce médií. Podle funkcionalistického přístupu se posuzuje posílání médií skrze potřeby a jsou jim připsány tyto funkce: informování, socializace, kontinuita, zábava, získávání [Jiráček, Köpplová 2003: 44]. Burton uvádí, že „funkce médií se mění v závislosti na typu uspořádání společnosti, kulturním kontextu a sociálních, politických a ekonomických podmínkách. Typologii funkcí je nutné vystavět na obecné kategorizaci mediálních aktivit a z té se pokusit vysledovat různé interpretace funkcí médií v rámci těchto aktivit“ [Burton 2001: 140].

Různí lidé tedy mohou mít různé názory na funkci médií a samotná média často slouží jako fórum, kde se otázky ohledně jejich fungování probírají. Nestojí tak vně debat, ale spoluutvářejí je. Burton uvádí pět základních funkcí médií:

- 1) Zábavní – zprostředkovávají zábavu a rozptýlení,
- 2) Informační – poskytují informace o světě,
- 3) Kulturní – předkládají obsahy odrážející naši kulturu,
- 4) Sociální – poskytují příklady ze života společnosti,
- 5) Politická – díky médiím mají příjemci informace o tom, co se v politice děje (o tématech, událostech i aktivitách) [Burton 2001: 140-143].

V mé práci mě zajímá především informační funkce médií, jelikož analyzuji a porovnám prezentaci určitého tématu a zjišťuji, jestli se nabízené informace mezi jednotlivými médii nějakým způsobem neliší. Vzhledem k tomu, že zdrojem informací o světě jsou dnes pro lidi především média, je tato jejich funkce obzvlášť důležitá.

3.4 Principy mediální komunikace

Média nejenže přicházejí s nabídkou, ale také reagují na poptávku příjemců. Ta se postupně mění společně s konzumenty. Lidé dnes „namísto delších ucelených informací vyhledávají pouze rychlý sled zpráv, věnují se více zábavě a jednoduchým schémátům, která nestojí žádné

úsilí a nevyžadují tolik času. Svět se enormně zrychlil, cena informace na trhu klesá, stejně jako klasická vzdělanost (...), a tištěná média nahrazují jiné formy komunikace“ [Růžička 2011: 90]. To vše se odráží na způsobu mediální komunikace, která se přizpůsobuje rychlému tempu společnosti. A právě to, jak média komunikují a prezentují, je hlavním zaměřením mé práce.

Jádrem mediální komunikace je význam [Burton 2001: 68]. A tento význam se vkládá do obsahů mediálních sdělení, které „jsou pomyslným průsečíkem mezi mediální organizací, která je vytváří, a jejími příjemci, kteří je spotřebovávají. Jsou výsledkem procesu produkce zpráv a zároveň důvodem příjemců zapojit se do mediální komunikace“ [Trampota 2006: 59]. Důležité je zkoumat informační kvalitu těchto mediovaných obsahů, jejíž kritéria jsou relevance, pravdivost a srozumitelnost [Schulz 1998: 58] a také nahlížet na kontext mediální komunikace (fyzický či sociální). Ten totiž ovlivňuje nejen formu, kterou je text napsán, ale také to, jak je pochopen [Burton 2001: 58].

Důležitou funkcí mediální komunikace je **mediace**. Nejobecněji je mediace „proces, při němž mezi dvě strany vstupuje nějaký prostředník, aby ovlivnil či zajistil vztah mezi nimi. Také proces zprostředkování nějakého společensky akceptovaného poznání a kulturních hodnot prostřednictvím nějakého institucionalizovaného činitele k publiku“ [Jiráček, Köppllová 2003: 42]. Proces mediace dokáže zvýznamnit určité téma, dokáže ho přetvořit a dosadit do celku, jenž je nabízen publiku. To umožňuje médiím podílet se na výsledném obrazu našeho kulturního prostředí [Jiráček, Köppllová 2003: 46]. Faktorů, které ovlivňují konečnou podobu mediovaných obsahů, je několik. Například individuální rovina pracovníka, zvyklosti, které jsou spojeny s produkcí obsahů, organizační struktura mediálních organizací, vliv médií ve společnosti nebo například zdroj informací [Jiráček, Köppllová 2003: 129-130].

Součástí mediální komunikace je také proces, který je nazýván **reprezentace**. To, co média reprezentují, se může lišit od skutečnosti a tento fakt vychází z myšlenky, že „média nejsou pouhým zrcadlem reality“. Reprezentace jsou založeny na předpokladu, že se určitý výběr opakuje a jsou zdůrazňovány určité charakteristiky, zatímco jiné jsou opomíjeny [Trampota 2006: 92]. Dále se reprezentací rozumí proces, „jímž jsou abstraktním ideologickým pojmům (válka, individualismus, ženská otázka, podnikatelé, česká povaha, třída, rodina apod.) dávány konkrétní podoby“ [Jiráček, Köppllová 2003: 141].

Podle Richarda Overa můžeme slovo reprezentace vyložit čtyřmi způsoby. Můžeme ho vyložit jako „znovupřevodění“, tedy jako zvyklosti, které používáme k zobrazení světa

publiku. Dále ho můžeme vysvětlit jako typizaci, jenž odkazuje na typ osob, které prezentují různé sociální skupiny. Prezentování, neboli převedení odkazuje k osobě odpovědné za mediovaný text a k instituci, jenž jeho podobu ovlivňuje. A poslední způsob, jak můžeme vyložit reprezentaci, je ve vztahu k tomu, co si o předváděném myslí publikum [Jirák, Köpplová 2003: 141].

3.5 Objektivita médií

Objektivita je často diskutovaný požadavek a společně s vyvážeností patří mezi časté nároky na mediální produkty. „Ve vztahu k médiím (a zvláště ke zpravodajství) představuje objektivita komunikační normu upravující jeden z projevů mediální komunikace“ [Jirák, Köpplová 2003: 127]. Podkladem pro mou práci byl předpoklad, že se může lišit pojetí nějakého tématu mezi médii. I přes snahu o objektivitu média své články přizpůsobují podle svého zaměření a svých čtenářů, jejich konečná vyznění tak mohou být odlišná.

V České republice je požadavek objektivity dokonce součástí vysílacího zákona [Jirák, Köpplová 2003: 125]. Základem objektivity je správnost a nestrannost, přičemž nestrannost může být chápána jako neutralita postoje produkujícího [Růžička 2011: 96]. Je ovšem potřeba brát ohled na fakt, že redaktor nemůže upustit od svých hodnot (svého hodnotového rámce) [Trampota 2006: 50]. Burton uvádí, že „mediální text nemůže být hodnotově neutrálním „odrazem“ předem daného „skutečného světa“ [Burton 2001: 299]. Růžička dále píše, že „objektivita může být pouze ideálním cílem, který je v procesu poznávání reality a jejím pojmenovávání nedosažitelný, neboť účastníkem poznávacího procesu jsou a budou vždy zcela konkrétní subjekty, determinované svým postavením, interiorizovaným hodnotovým systémem, životními zkušenostmi, zapojením do společenských vztahů apod.“ [Růžička 2011: 96].

3.6 Teorie rámování

Teorie rámování předpokládá, že určitá témata prezentovaná v médiích jsou nějakým způsobem rámována. Rámce umožňují dát nesouvislým informacím nějaký řád, zároveň však ovlivňují to, jak je nějaká událost přijímána. V sociologii popsal rámce Goffman, podle kterého lidé vytvářejí různá interpretační schémata- rámce, díky nimž dávají světu kolem sebe určitý smysl. Rámce definoval jako jednotku organizace zkušenosti [Goffman 1974].

Rámce jsou určité vzory poznání, interpretací a prezentací. Jsou součástí komunikačního procesu, ve kterém jsou vytvářeny a kladeny a mohou mít vliv na jednotlivce i společnost [Vreese 2005: 52]. Schuefele uvádí, že předpokladem rámců je fakt, že problém, který je vyznačen ve zprávách, může mít vliv na to, jak je chápán publikem [Schuefele 2007: 11]. Na tento fakt poukazuje také Entman, který uvádí, že rámce ovlivňují myšlení lidí [Entman 1993: 52]. Rámce tedy můžeme chápat jako konstrukty, které určitým způsobem pracují s různými tématy, zvýrazňují informace [Entman 1993: 53] a vybírají určité atributy [Trampota 2006: 129]. Jako běžní čtenáři je v textu nemusíme vnímat, existuje ovšem mnoho analýz, které se snaží rámce v mediálních sděleních identifikovat.

4. Metody analýzy

V rámci své práce jsem analyzovala články vybraných online médií. Mediální obsahy mohou být zkoumány různými metodami. Aby zjištění byla ověřitelná, je třeba zvolit si vhodnou metodu. U studia médií se různé metody navzájem nevylučují, ale naopak se mohou doplňovat. Burton popisuje metody výzkumu médií jako „soubory pracovních postupů, jejichž využitím se lze dobrat objektivizovatelných dat [Burton 2001: 31]“. Jak uvádějí různí autoři (Hájek, Sedláková), k analýze médií můžeme přistupovat dvěma různými způsoby: kvalitativní a kvantitativní technikou. Výběr techniky záleží na cílech výzkumu, já se ve své práci snažím o propojení kvantitativní obsahové analýzy a analýzy rámců. Zatímco kvantitativní obsahová analýza popisuje četnosti výskytu zkoumaných jevů v článcích, analýza rámců umožňuje identifikovat a interpretovat rámování lidsko-právního aktivismu v médiích.

4.1 *Využití výzkumné metody*

Jak už jsem se zmínila, ve své práci propojuji obsahovou analýzu s analýzou rámců. Obsahová analýza je tradiční přístup analýzy dokumentů, jejímž cílem je vytvořit přehled o velkých souborech, díky čemuž je možné získat obraz daného tématu v mediálním světě [Sedláková 2014: 291]. Obsahová analýza je velmi strukturovaný a selektivní proces a je pro ni typický vysoký stupeň ověřitelnosti. Velkou výhodou je také možnost znázornit výsledky pomocí tabulek, grafů a čísel [Schulz 1998: 30- 31]. Díky této analýze mohou být zpochybněny rychlé a falešné soudy a poměrně přesně může být popsán zkoumaný materiál [Burton 2001: 33]. Nevýhodou této analýzy je, že nemůžeme kvantitativně uchopit ani popsat význam jakéhokoliv sdělení a není možné analyzovat všechny prvky vyskytující se v textu [Sedláková 2014: 296-298].

Pomocí analýzy rámců jsem se v mediálních článcích snažila zjistit, jak jsou aktivisté rámováni a v jakém kontextu se o nich píše. Aktivisté se snaží něco sdělovat a dostat se do médií, ve kterých jsou určitých způsobem rámováni. Důležité ovšem je uvědomit si, že samotné obsahy činností aktivistů mají vliv na podobu těchto rámců. Dále je podstatné, že rámce zasazují informace do kontextu, něco zdůrazňují a něco naopak opomíjejí. Existuje více výzkumných postupů, jak hledat rámce v mediálním obsahu. DeVreese popisuje dva způsoby, jak identifikovat rámce. První možnost je induktivní přístup, při kterém chybí předem stanovené rámce a jsou tedy vytvářeny až v průběhu analýzy. Druhý přístup je

deduktivní, kdy se dopředu stanovují rámce a následně se sleduje jejich četnost v textech [DeVreese 2005]. Já jsem ve své analýze neměla dopředu definovanou podobu rámců, pomocí induktivní metody jsem tedy nejdříve pročetla články a až následně vytvořila rámce.

4.2 Výzkumný cíl

Hlavním cílem této práce je popis mediální prezentace lidsko-právního aktivismu reagujícího na porušování lidských práv v Číně a Tibetu. Dále pak porovnání prezentace mezi vybranými internetovými médii a popis rámování daného tématu. Tedy, kým jsou aktivisté v médiích a v jakém kontextu se o nich a jejich aktivitách píše.

4.3 Výzkumné otázky

Pomocí kvantitativní obsahové analýzy a kvalitativní analýzy rámců se ve své práci snažím získat odpovědi na tři základní výzkumné otázky:

- 1. Jak jsou prezentováni lidsko-právní aktivisté (reagující na porušování lidských práv v Číně a Tibetu) ve vybraných médiích? Jaké rámce jsou používány při zobrazení lidsko-právních aktivistů ve vybraných médiích?**
- 2. Liší se tato prezentace u vybraných médií?**
- 3. V jakém kontextu se o lidsko-právních aktivistech píše? S jakými tématy jsou spojováni?**

4.4 Charakteristika výzkumného souboru

Výzkumný soubor tvořilo 468 jednotek ze 153 článků a jejich zdrojem byl mediální archiv Newton. Časovým rozpětím článků ve výzkumném souboru byl rok 2016. Toto časové vymezení bylo zvoleno z toho důvodu, že v roce 2016 proběhlo několik událostí spojených s Čínou a Tibetem, z nichž nejvýraznější byla první návštěva čínského prezidenta v České republice, která vyvolala rozporuplné reakce v české společnosti. Docházelo ke střetům mezi podporovateli a lidmi, kteří nesouhlasili s návštěvou čínského prezidenta, kritizovány byly

také postupy policie proti aktivistům. Politici hovořili především o investicích a téma lidských práv opomíjeli, za což si i oni vysloužili kritiku.

Články pocházejí ze 4 vybraných internetových médií: [čet24.cz](http://cet24.cz), blesk.cz, lidovky.cz a parlamentnilisty.cz. Čet24 a Lidové noviny (lidovky.cz) jsem zvolila jako zástupce seriózních médií a blesk jakožto zástupce bulvárního média. Po vyhledání článků v databázi Newton byly zařazeny do analýzy také Parlamentní listy, jelikož se k vybranému tématu vyjadřovaly mnohem častěji než kterákoliv jiná média. Tento portál je poměrně specifický, jelikož do něj může přispívat každý, kdo se zaregistruje. Vyskytují se zde proto názory z různých stran politického spektra, což je rozdíl oproti bulvárnímu blesku, liberálně-konzervativním lidovkám nebo veřejnoprávní čet24.

Pro analýzu byly vybrány články, které se týkají aktivistů reagujících na porušování lidských práv v Číně a Tibetu. Do analýzy jsem nezařadila články týkající se aktivismu v jiných zemích, nebo články týkající se aktivit českých politiků - například vyvěšení vlajek na radnici nebo v poslanecké sněmovně. Avšak i tyto aktivity mohou být zmíněny v případě popisu kontextu.

4.5 Kódování

Jak uvádí Hájek, „klíčovou procedurou obsahové analýzy je kódování“ [Hájek 2014: 111]. Před začátkem kódování je potřeba zvolit si kódovací jednotku. Kódovací jednotky jsou nejčastěji definovány prostorově a časově. Je důležité stanovit si pečlivě začátek a konec jednotky a podle této metody pracovat po celou dobu analýzy [Schulz 1998: 41]. Jako kódovací jednotku této analýzy jsem zvolila odstavec. Zároveň jsem v rámci analýzy pročetla celé články, abych mohla popsat rámce kontextu a získat představu, kolik jednotek se vyskytovalo v jednom článku.

V rámci analýzy jsem nejprve vyhledala články v elektronickém archivu Newton, kde jsem zadávala klíčová slova (lidsko-právní aktivismus, aktivista, Čína, Tibet, čínský prezident, tibetské vlajky a demonstrace) a vybrala články. Následovala selekce vybraných článků podle relevance. Po selekci článků mi zbylo 153 článků. Z toho 18 článků z [blesku.cz](http://blesk.cz), 17 článků z [čet24](http://cet24.cz), 26 článků z [lidovek.cz](http://lidovky.cz) a 92 článků z Parlamentních listů. Následně jsem vytvořila kategorie a provedla kódování. Články jsem analyzovala pomocí statistického programu SPSS.

4.6 Popis kategorií

Pro orientaci v člancích a pro analýzu bylo potřeba vytvořit kódovací knihu, tu v tomto případě tvořilo dohromady 16 kategorií. Ty byly rozdělené na tři oblasti:

A) Identifikační kategorie:

- číslo kódovací jednotky
- deník
- datum
- měsíc (pro rychlejší orientaci v rozložení článků)
- název článku

B) Kategorie prezentace:

- velikost jednotky (počet řádků)
- mluvčí jednotky
- specifikace (skrže co/koho se o aktivistech mluví)
- popis činnosti aktivistů
- přívlastky spojené s aktivisty
- připodobnění
- kontext jednotky
- počet jednotek na článek
- žánr článku

C) Kategorie rámců

- rámec aktivistů
- rámec kontextu

5. Analýza

V rámci své práce jsem zanalyzovala 468 jednotek ze 153 článků. Rozdělení mezi médii bylo následovné: blesk.cz: 18 článků a 70 jednotek, čt24.cz: 17 článků a 89 jednotek, lidovky.cz: 26 článků a 97 jednotek, parlamentní listy.cz: 92 článků a 212 jednotek. Nejvíce článků bylo publikováno v březnu a dubnu roku 2016, tedy před návštěvou čínského prezidenta, během ní a po jejím skončení. Během roku následovaly méně výrazné události spojené s lidsko-právními aktivisty, například demonstrace proti odebrání orgánů čínským vězňům, soud kvůli žalobám aktivistů, nebo návštěva dalajlámy v Praze.

Návštěva čínského prezidenta v Praze byla nejvýraznější událostí z hlediska tématu mé práce. Během návštěvy došlo k mnoha potyčkám, především mezi příznivci a odpůrci čínské delegace. Kritizovány byly postupy policie proti českým aktivistům, ale také česká vláda a prezident České republiky, a to pro sbližování Česka s komunistickou Čínou. V souvislosti s návštěvou byly zmiňovány investice a obchody, které nám návštěva může přinést, a do kontrastu s tím byla stavěna lidská práva, která se porušují nejen v Číně, ale i v Tibetu.

5.1 *Blesk.cz- obecné charakteristiky a výsledky analýzy*

Z internetového portálu blesk.cz jsem pro analýzu použila 18 článků a 70 jednotek. Počet jednotek se pohyboval v rozsahu 1-9 jednotek na článek, nejčastěji byly v článku přítomny 2 jednotky, druhá nejčastější varianta byla 1 jednotka na článek. Nejčastější rozsah jednotky byly 3-4 řádky. Žánr článků byl pouze v jednom případě rozhovor, v ostatních případech šlo o zprávu. Články vhodné pro moje téma byly nejvíce publikovány v březnu, následně v dubnu a v srpnu, v listopadu a prosinci byl publikován vždy jeden článek.

Na úvod bych zmínila, že nejčastějším mluvčím jednotky byli kromě autora aktivisté a následně organizace a hnutí (například hnutí pro výstavbu sochy Václava Havla). Kontext jednotky tvořily především návštěva čínského prezidenta, přípravy na návštěvu a vize jejího průběhu. Kontext článku byl nejčastěji aktivismus - tedy určité akce aktivistů (ničení vlajek, projekce na Hrad), popis čínských aktivistů, kteří vítali čínského prezidenta, ale také aktivismus politiků (nejčastěji byl zmiňován M. Kalousek a jeho účast mezi demonstranty, kteří se chtěli dostat na Hradčanské náměstí).

Nyní bych přešla k prezentaci aktivistů v tomto médiu. V souvislosti s aktivisty byly v článcích používány přívlastky jen málo. Nejčastěji se vyskytovalo spojení čeští aktivisté, rozšířené bylo mluvit o nich jako o „odpůrcích“ a to především v kontrastu s „příznivci“ čínské delegace, návštěvy a podobně. V této souvislosti se používalo také slovní spojení „opačné tábory“. V jednom případě byli aktivisté označeni za „české „Tibetány““ [blesk 29.3.2016], Kalousek nebo například Kolář o nich hovořili jako o českých občanech. V souvislosti s poškozením čínských vlajek se o aktivistech psalo jako o pachatelích.

Přívlastky použité v souvislosti s akcemi byly: pokojné (shromáždění) a předem povolená (demonstrace, akce). Konflikty mezi odpůrci a příznivci byly označovány jako potyčky nebo například „drobné šarvátky“ [blesk 29.3.2016]. Příkladem takového označení je věta: „Policisté cizince zadrželi 28. března v souvislosti s potyčkami mezi odpůrci a převážně čínskými sympatizanty prezidenta Si Ťin-pchinga [blesk 20.4.2016].“ Dále se v článcích psalo o četných nebo protičínských protestech.

V Blesku bylo také několikrát citováno prohlášení mluvčího prezidenta, který se o aktivistech vyjadřoval jako o „ideové úderce“ [blesk 30.3.2016] a jejich petici označil za „bezecnou exhibici“ [blesk 26.3.2016]. Přirovnání se v článcích skoro nevyskytovalo, pokud ano, týkalo se návštěvy čínského prezidenta, která byla přirovnávána k vítání delegací za komunismu. Kalousek ji například přirovnal k době „kdy nás navštěvoval soudruh Leonid Brežněv“ [blesk 9.4.2016]. V souvislosti s Kalouskem se v jednom článku také objevilo rčení z internetu „je mu to platné jako Kalouskovi tibetská vlajka“ [blesk 9.4.2016]. Dále už v článcích byly používány fráze typu „napjatá atmosféra“ [blesk 29.3.2016].

Z rámců aktivistů se v Blesku nejvíce vyskytoval neutrální rámeček. Druhý nejčastější bylo označení aktivistů jako podporovatelů: například Tibetu: „snaha českých aktivistů podpořit během návštěvy čínského prezidenta Tibet nezůstala bez odezvy [blesk 4.4.2016]“, nebo lidských práv: „Pokojné shromáždění na obranu demokracie a lidských práv v ČR, v Číně, Tibetu a na Taiwanu [blesk 29.3.2016]“. Třetím nejrozšířenějším označením aktivistů bylo odpůrci nebo kritici. A to nejen čínské návštěvy, ale také české vlády a prezidenta: „Aktivisté v petici při příležitosti návštěvy čínského prezidenta kritizují vládu i hlavu státu, podle nich nejvyšší představitelé České republiky kolaborují s komunistickým totalitním režimem. Mluvčí prezidenta petici označil za bezecnou exhibici [blesk 26.3.2016].“ Stejně často (7krát) byly v textu aktivisté označeni jako záškodníci (vandalové) nebo oběti (postupů policie, útoků Číňanů).

5.2 Lidovky.cz- obecné charakteristiky a výsledky analýzy

Z internetového portálu lidovky.cz jsem pro analýzu použila 26 článků a 97 jednotek. Počet jednotek se pohyboval v rozsahu 1-8 jednotek na článek, nejčastěji byly v článku přítomny 3 jednotky, druhá nejčastější varianta byla 1 jednotka na článek. Rozsah jednotky byl nejčastěji 3-4 řádky. Žánr článků byl z velké části zpráva, v několika případech také rozhovor nebo komentář. Nejčastějším měsícem, kdy byly články vydané, je březen 2016, následoval duben a prosinec se 4 články. V říjnu byly vydány 3 články a 1 v listopadu.

V lidovkách se k tématu kromě autora nejčastěji vyjadřovali aktivisté, dále pak organizace a hnutí a politici. Kontext jednotky tvořily především návštěva čínského prezidenta, přípravy na návštěvu a vize jejího průběhu, následně policie a porušování práv občanů. Nejčastější kontext článku byl aktivismus, hned po něm se o aktivistech psalo v souvislosti s policií a jejím jednáním. Velmi častým kontextem byly také česko-čínské vztahy (Zeman a jeho kritika české politiky vůči Číně, dokument, který se snaží zmapovat česko-čínské vztahy, J. Tvrdlík jakožto klíčová postava česko-čínských vztahů nebo například zastínění česko-vietnamských vztahů Čínou).

Prezentace aktivistů byla poměrně pestrá. Lidskoprávní, pro-tibetští, čeští a nepohodlní- to jsou přívlastky, které se objevily ve spojení s aktivisty. Dále se o aktivistech v článcích hovořilo jako o pachatelích, odpůrcích, příznivcích Tibetu nebo ochráncích lidských práv. Citovaná byla také čínská média, která se o aktivistech vyjádřila jako o „ideologických aktivistech“ [lidovky 28.3.2016], a čínský ministr zahraničí je označil za „hrstku sabotérů“ [lidovky 28.3.2016]. Aktivisté byli také označováni jako čeští občané nebo čeští protestující. O akcích se psalo jako o pokojných (shromáždění) a nahlášených (demonstrace). Příkladem využití přívlastků je věta: „Návštěvu doprovázel cirkus v pražských ulicích. Vítači čínského prezidenta se vůči jeho kritikům chovali agresivně, muži zákona převáželi nepohodlné aktivisty [lidovky 27.12.2016].“

K činnostem aktivistů se vyjadřovali různí lidé, například k poničeným čínským vlajkám se vyjádřil starosta Prahy 6, který čin označil za „akt jedince, který vyjadřuje svůj názor nešťastným způsobem“ [lidovky 26.3.2016], dále Vošálíková, mluvčí z centra pro lidská práva v Číně, která ho označila za „extrémní projev násilí“ [lidovky 28.3.2016] nebo například J. Ovčáček, který řekl, že „politickou a morální odpovědnost za vandalismus v Praze nese výhradně TOP 09“ [lidovky 26.3.2016]. Ovčáček se dále vyjádřil k aktivistům

jako k „ideové úderce“ [lidovky 30.3.2016] nebo „aktivistickému spektaklu“ [lidovky 30.3.2016].

Připodobnění se v lidových novinách příliš neobjevovala. Situace v Číně byla přirovnána k českým disidentům, dále byla připodobnění používána v souvislosti s čínskou návštěvou. „O Zemanově náklonnosti k asijské velmoci svědčí i fakt, že vypálením 21 dělostřeleckých salv byl naposledy vítán cizí státník v polovině minulého století“ [lidovky 27.12.2016].

V článcích lidovek se nejčastěji objevuje neutrální rámec aktivistů (více než polovina případů), který popisuje aktivisty jako demonstrující nebo protestující: „před čínskou ambasádou od pondělního rána také stojí v tichém protestu zhruba 15 aktivistů [lidovky 28.3.2016]“. Druhé nejčastější označení pro aktivisty je jako podporovatelé, například Tibetu: „Mezi aktivisty, kteří přišli demonstrovat na podporu Tibetu, a čínskými občany se následně strhla rvačka [lidovky 28.3.2016]“. Dále jsou označováni za odpůrce a kritiky nebo za záškodníky: „tato snaha „hrstky sabotérů“ narušit návštěvu nepoškodí vztahy mezi oběma státy [lidovky 28.3.2016]“. Nejméně časté bylo označení aktivistů jako obětí: „našel se ale jeden, který nepřiměřeně zasahoval proti některým aktivistům a to se stalo i mě [lidovky 29.3.2016].“

5.3 Čt24.cz- obecné charakteristiky a výsledky analýzy

Z internetového portálu čt24.cz jsem pro analýzu použila 17 článků a 89 jednotek. Počet jednotek se pohyboval v rozsahu 1-12 jednotek na článek, nejčastěji byly v článku přítomny 1 nebo 4 jednotky. Rozsah jednotky byl nejčastěji 3-4 řádky. Žánr článků byl ve všech případech zpráva. Články na téma této práce byly uveřejněny na čt24 pouze ve 3 měsících - v 10 případech v březnu, v 6 případech v dubnu a pouze jeden článek byl publikován v říjnu 2016.

K tématu se v článcích vyjadřovali kromě autora především politici, dále pak policie a organizace. Nejčastější kontext odstavce, ve kterém se mluvilo o lidsko-právních aktivistech, byla návštěva čínského prezidenta. Druhý nejčastější kontext bylo vyjádření politiků a postupy policie. Nejčastějším kontextem článků spojených s lidsko-právními aktivisty byl aktivismus (vlajka Tibetu na radnicích, čínští aktivisté a podobně) a politika (politikové a

podpora Tibetu, kdo se sejde s čínským prezidentem, vyjádření politiků, mimořádná schůze poslanecké sněmovny).

Prezentace aktivistů byla i v tomto médiu spojena s různými přívlastky. Aktivisté v článcích byli označováni jako „pro-tibetští“ a bojující za lidská práva. Dále byli označováni za zastánce lidských práv a příznivce nezávislosti Tibetu, případně jako u předchozích médií za odpůrce nebo české občany. Agentura Reuters se o nich zmínila jako o české opozici, čínská média je označila za „ideologické aktivisty“ [čt24 28.3.2016]. I zde byl citován čínský ministr zahraničí, který je označil za „hrstku sabotérů“ [čt24 28.3.2016].

V souvislosti s aktivisty byla použita spojení jako například „drobné potyčky“, „série manifestací“, „pokojné vyjádření názoru“ nebo „méně bukolický obrázek“. Akce byly označeny jako ohlášené a schválené. Příkladem zmínky o činnostech aktivistů je vyjádření K. Schwarzenberga: „„Byl jsem na demonstraci, jednali velice slušně, všechna čest,“ podotkl Schwarzenberg [čt24 17.4.2016].“ Dále se v článcích věnovaných činnosti aktivistů objevilo například vyjádření M. Kalouska, který označil poničení vlajek jako: „ne obyčejný projev vandalismu, ale radikální projev protestu“ [čt24 26.3.2016], nebo Vojtěcha z KSČM, který tento čin popsal jako projev „odporného vandalismu“ [čt24 26.3.2016]. I zde byla publikována vyjádření mluvčího prezidenta ČR, který v souvislosti s aktivisty pronášel výroky typu „primitivní vandalismus“ [čt24 26.3.2016], „řádění fašizující lůzy“ [čt24 28.3.2016] nebo „fašizující čechácci“ [čt24 26.3.2016].

Připodobnění zde nebyla příliš obvyklá, Agentura Reuters připodobnila přípravy na návštěvu čínského prezidenta k „ovacím, jakých se dostávalo sovětským představitelům“ [čt24 28.3.2016]. Kalousek se k poškození vlajek vyjádřil následovně: „Vzhledem k tomu, že české vlajky nebyly poškozeny, tak bych to nevnímal jako obyčejný projev vandalismu, ale jako radikální projev protestu proti papalášské estetice vítání, kdy z Evropské třídy se nám opět stala třída Leninova [čt24 26.3.2016].“

Nejrozšířenější rámec byl i u čt24 neutrální rámec aktivistů: „vlajka tak nemohla viset na oficiálním stožáru a aktivisté ji přinesli alespoň na nádvoří [čt24 10.3.2016]“. Druhý nejčastější způsob byla prezentace aktivistů jako odpůrců, například: „odpůrci režimu si ale s sebou vzali teleskopické tyče, na které své vzkazy upevnili. K většímu incidentu na Kampě nedošlo [čt24 29.3.2016]“. Třetí nejčastější způsob byla prezentace aktivistů jako obětí (porušení práv občanů, postupů policie či útoků ze strany „vítáčů“ čínského prezidenta): „organizovaná skupina občanů Čínské lidové republiky v hlavním městě České republiky vítá

čínského prezidenta, a pokud tam jdou vyjadřovat svůj nesouhlas čeští občané, jsou jimi napadáni [čt24 29.3.2016]“. Dále byli aktivisté prezentováni jako podporovatelé a nejméně často jako záškodníci nebo vandalové: „V noci na sobotu někdo barvou poškodil pět desítek čínských vlajek, které jsou po Praze rozmístěny v souvislosti s nadcházející návštěvou čínského prezidenta v České republice [čt24 26.3.2016]“.

5.4 *Parlamentnilisty.cz- obecné charakteristiky a výsledky analýzy*

Z Parlamentních listů jsem pro analýzu použila 92 článků a 212 jednotek. Rozsah jednotky se pohyboval od jednoho do osmnácti řádků. Počet jednotek se pohyboval v rozsahu 1-10 jednotek na článek, nejčastěji byly v článku přítomny 1-2 jednotky. Nejčastější délkou jednotky bylo 4-5 řádků. Nejčastější žánr článků byla zpráva, hojně se vyskytovaly také rozhovory a komentáře. Méně častá byla tisková zpráva nebo přepis projevu z Poslanecké sněmovny. O lidsko-právních aktivistech se v parlamentních listech psalo téměř celý rok. Nejčastější výskyt článků byl v březnu a dubnu 2016, dále pak v říjnu a listopadu. Další měsíce, kdy byly publikované články, byl květen, červen, září a prosinec 2016.

Na úvod k tomuto médiu bych uvedla, že v Parlamentních listech bylo poměrně široké spektrum lidí, kteří se vyjadřují k danému tématu. Mluvčím jednotky byli kromě autora politici, kteří se v parlamentních listech vyjadřovali také prostřednictvím komentářů. Často se také k tématu vyjadřovali aktivisté, třetími nejčastějšími mluvčími byli analytici a jiná česká média. Výrazně převládající byl v případě parlamentních listů kontext jednotky spojený s návštěvou čínského prezidenta v Praze. Druhý nejčastější kontext jednotky bylo vyjádření politiků, následně policie nebo lidská práva. Nejčastějším kontextem článku byla politika, následně aktivismus a česko-čínské vztahy.

Prezentace aktivistů v Parlamentních listech byla z vybraných médií nejrozmanitější. Aktivisté byli spojováni s různými přívlastky a v článcích se vyskytovala označení jako lidsko-právní, čeští, anti-čínské, antikomunističtí nebo pro-tibetští aktivisté. V souvislosti s kritikou prezidenta byl aktivista označen v článku také jako protizemanovský. Časté označení aktivistů bylo jakožto odpůrců a toto označení bylo dáváno do protikladu k „vítačům“ čínského prezidenta. Vyskytovala se zde také označení jako čeští občané, příznivci Tibetu, ochránci lidských práv, pachatelé, neznámý vandal nebo české odpor. S činnostmi

aktivistů byla spojována označení jako pokojný (protest), hlasité (protesty), klidné (rozvinutí vlajek).

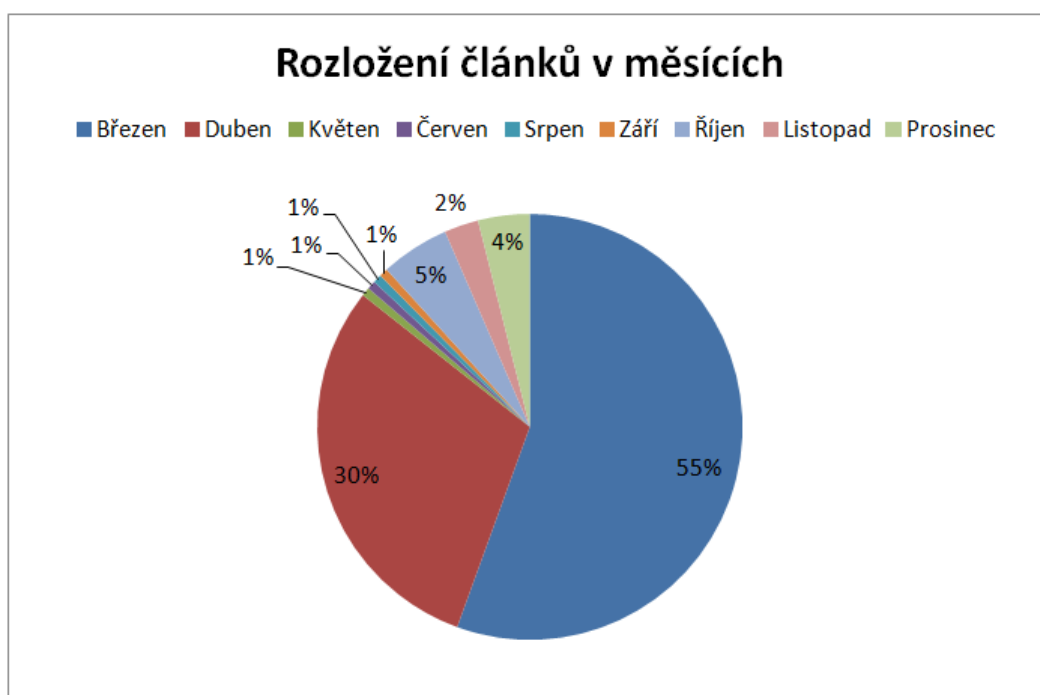
Aktivisté byli také často spojováni se slovy vystihujícími jejich politické preference, kdy byli označováni za havlisty, nebo pravdoláskaře, příklad takového označení je: „Ale kdybychom tu stáli s tibetskou vlajkou, tak by se ti havlisti na nás sesypali jak na bonbon,“ řekl k tomu Křivka a dodal, že Západ je prolezlý rakovinou a lži a ta místní pravdoláskařská pakáž tomu všemu slouží“ [parlamentní listy 29.3.2016]. Dokonce byli několikrát v článku spojeni s nejasným označením pražské kavárny: „Češi nepodporují Tibet. Jen pražská a brněnská kavárna“ [parlamentní listy 14.3.2016]. Nechybělo ani označení aktivistů jako sluníčkářů.

Aktivisté v článkách Parlamentních listů byli poměrně často spojeni s negativními přívlastky, jako například pitomí aktivisté, prachšproští vandalové nebo provokatéři (provokují Tibetem). Negativně se k nim vyjadřoval i mluvčí prezidenta, který je označil například za fašizující čecháčky, lůzu a aktivistický spektakl. Další označení byla mírnější, například nekritičtí příznivci, bojovníci za lidská práva nebo nosiči vlajek. O aktivistech se také psalo jako o jakýchsi „snílcích“, kteří fantazírují o lidských právech, věří romantickému mýtu Tibetu a přehnaně demonizují Čínu.

Nejčastěji se v článkách Parlamentních listů vyskytoval neutrální rámec, těsně za ním je však zobrazení aktivistů jakožto podporovatelů (například Tibetu nebo lidských práv). U tohoto média jsem se však setkala s tím, že ne vždy je spojení aktivistů s podporou Tibetu lidských práv míněno pozitivně, často článek vyzněl spíše ironicky: „Omílání „organizovanosti“ pročínských demonstrací pak mělo navodit dojem, že naši selektivní „bojovníci za lidská práva“ se prostě takhle ráno probudí a hned na duši pocítí jakousi naléhavost, načež jim hluboce zakořeněný havlovský instinkt „pravdy a lásky“ najisto ukáže cestu na místo, kde už se mezitím sešli ostatní takto duchem oslovení, a mají s sebou i přístroje k promítání jakýchsi hesel na Hrad, nemluvě o tom, že jim cestou ještě instinkt do ruky vtlačí tibetskou vlaječku [parlamentní listy 31.3.2016]“. Dále bylo také hájení lidských práv v některých případech spojeno s naivitou a neznalostí aktivistů: „v myslích tuzemských aktivistů se Tibet před čínskou okupací zobrazuje jako romantický mýtus, třebaže zde panovala feudální teokracie symbolizovaná nevolnictvím [parlamentní listy 20.10.2016]“. Třetí nejrozšířenější byla prezentace aktivistů jako obětí, hned potom jako odpůrců. Nejméně často byli aktivisté prezentováni jako záškodníci nebo vandalové.

5.5 Srovnání médií

Obecně se k tématu lidsko-právního aktivismu reagujícího na porušování lidských práv v Číně a Tibetu nejvíce vyjadřovaly Parlamentní listy. Článků použitých z tohoto média tedy bylo několikanásobně víc, což ovšem bylo dáno jejich fungováním. Délka jednotky a počet jednotek na článek se mezi médii výrazně nelišil, žánr článků byl nejrozmanitější u Parlamentních listů, kde se častěji vyskytovaly rozhovory a komentáře. Dokonce zde byly publikovány projevy z Poslanecké sněmovny a tiskové zprávy. V Lidových novinách se také několikrát objevil rozhovor nebo komentář, oproti tomu u ČT24 a Blesku převládaly zprávy.

Graf č. 1- Rozložení jednotek v měsících, (Zdroj: vlastní výpočty, autorka)

Rozložení jednotek mezi měsíce bylo poměrně centralizováno do března a dubna. Toto období souvisí s návštěvou čínského prezidenta v Praze, která se uskutečnila na konci března. I v tomto případě se k tématu vyjadřovali v Parlamentních listech, kde kromě března a dubna byly články i v dalších šesti měsících. Lidové noviny o tématu také psaly častěji, kromě dvou nejčastějších měsíců vyšlo několik článků také v říjnu, listopadu a prosinci. Čt24, která sledovala především čínskou návštěvu, se k tématu vyjádřila pouze v těchto dvou měsících a jednou byl publikován článek v říjnu. Podobně je na tom i Blesk, který publikoval články

v březnu a dubnu, po jednom článku pak ve třech dalších měsících. Z toho vyplývá, že zatímco čt24 se zabývala nejviditelnější událostí, ostatní média se k tématu v různé míře vracela. Lidové noviny například v souvislosti s dokumentem České televize, nebo kvůli pochybení policie a soudům s aktivisty. Blesk jako jediný zmínil demonstraci proti odebrání orgánů čínským vězňům, která se konala v srpnu, dále se k tématu vrátila v rámci prohlášení čtyř při návštěvě dalajlámy. V Parlamentních listech vznikaly články v souvislosti se soudy a policií, s Havlovým fórem nebo komentáři o Zemanovi.

Rozdíly mezi médii také můžeme pozorovat v tom, kdo dostal možnost v nich promluvit. Nejširší spektrum mluvčích bylo pochopitelně v parlamentních listech, ovšem i v ostatních médiích byly uvedeny názory různých lidí na téma lidsko-právního aktivismu. V Parlamentních listech to byli nejčastěji politici a aktivisté, v lidovkách aktivisté a organizace, v Blesku aktivisté a v čt24 to byli politici a policie.

Mluvčí jednotky	Počet
Český politik	63
Aktivisté	44
Organizace a hnutí	16
Česká média	14
Mluvčí prezidenta	13
Policie	12
Advokáti	10
Analytici	10
Organizátoři demonstrace	6
Prezident ČR	4
Čínská média	4
Svědék událostí	4
Zpěvák	4
Botanik	3
Mluvčí čínského ministerstva zahraničí	2
Agentura Reuters, BBC	2
Dokumentarista Remunda	2
Čínský účastník	2
Politolog	2
Profesor	2
Fanyinka Zemana	1
Ombudsmanka	1
Předseda Senátu Parlamentu ČR	1
Náměstek vrchní státní zástupkyně	1
FAMU a rada vysokých škol	1

Tabulka č.1- Mluvčí jednotky (Zdroj: vlastní výpočty, autorka)

Je zřejmé, že nejvíce prostoru pro vyjádření se k tématu měli politici. Nejčastěji v Parlamentních listech a čt24, zatímco v blesku minimálně. Druhou nejčastější skupinou byli aktivisté, to platilo u všech médií s výjimkou čt24, kde tomu bylo pouze v jednom případě. Obecně můžeme vidět rozdíl například v tom, že zatímco v Parlamentních listech byl mluvčím zpěvák Prokop nebo Brichta, botanik či různí mediální analytici, v ostatních médiích bylo spektrum užší a vyjadřovali se lidé od policie, mluvčí prezidenta nebo organizace a hnutí.

Co se týče prezentace aktivistů v médiích, prezentaci jsem sledovala podle různých faktorů. Nejdůležitějším z nich bylo rámování aktivistů, tedy jaké zarámování bylo v médiích nejčastější. Dále jsem zkoumala, jakým způsobem se o aktivistech píše, jestli jsou spojováni s nějakými přívlastky a jaká slova se ve spojení s nimi v článcích vyskytují. Zaměřila jsem se také na to, skrze koho nebo co se o aktivistech psalo, a zajímalo mě, jaký typ činností aktivistů se dostal do médií, které aktivity byly popisovány nejčastěji.

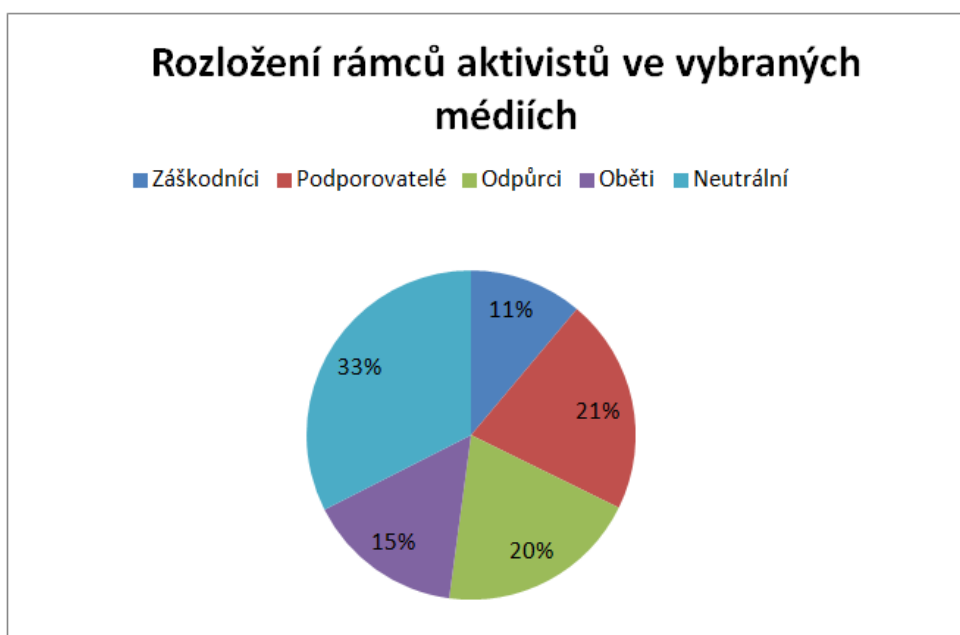
Zarámování aktivistů. Po přečtení článků jsem zjistila, že aktivisté byli v médiích prezentováni pěti různými způsoby. Tyto způsoby byly stejné ve všech vybraných médiích, vytvořila jsem tedy pět rámců - aktivisté jakožto záškodníci a vandalové, podporovatelé, odpůrci a kritici, oběti a neutrální rámec, který zahrnuje aktivisty jako lidi demonstrující svůj názor. Následně jsem při kódování sledovala u každé jednotky, jaký z vytvořených rámců aktivistů se v ní vyskytuje, a dále jsem analyzovala výskyt jednotlivých rámců. Zarámování aktivistů bylo následovné:

1. **Záškodníci a vandalové:** Jedním ze způsobů, jakým byli aktivisté prezentováni, byla prezentace aktivistů jakožto vandalů. Do této kategorie spadají označení jako záškodníci, vandalové, možní ohrožovatelé, pachatelé, sabotéři nebo provokatéři. Toto označení aktivistů bylo spojeno s jejich činnostmi - spadá do ní například projekce na Pražský hrad nebo poškození čínských vlajek: „V noci na sobotu vlajky zatím neznámí pachatelé poškodili kraslicemi naplněnými šedou a modrou barvou. Policie po pachatelích pátrá, škoda ještě nebyla vyčíslena“ [blesk 28.3.2016]. Dále: „poničení vlajek odsoudil předseda KSČM Vojtěch Filip. Označil ho za projev „odporného vandalismu““ [čt24 26.3.2016]. Jako možní ohrožovatelé byli aktivisté popisováni v souvislosti s vyvěšenými tibetskými vlajkami nebo při obraně policie, proč zatkla procházejícího muže s tibetskou vlajkou. Jako sabotéři a provokatéři byli označováni v souvislosti s návštěvou čínského prezidenta.

2. Podporovatelé: Druhý způsob, jak byli aktivisté vyobrazeni, bylo jejich označování za podporovatele, ať už Tibetu, Havla, lidských práv nebo například dalajlámy. Dále se s tímto označením aktivistů pojila slova jako ochránci, příznivci nebo zastánci. Na činnosti aktivistů se poukazovalo jako na „protesty ochránců lidských práv, kteří poukazují na porušování lidských práv v Tibetu ze strany komunistické vlády [parlamentní listy].“ Blesk uvedl například, že „na Kampu svolali svou protestní akci čeští „Tibeťané“, podporující svobodný Tibet [blesk 29.3.2016].“ Aktivisté byli často prezentováni jako příznivci Tibetu a podporovatelé lidských práv. Pouze u Parlamentních listů jsem se setkala s negativním vyzněním tohoto označení, kdy aktivisté byli v některých případech chápáni jako neznalí historie Tibetu nebo například jako „selektivní „bojovníci za lidská práva““ [parlamentní listy 31.3.2016].
3. Odpůrci a kritici: Aktivisté také byli zobrazováni jako odpůrci (čínské návštěvy, lidsko-právní politiky Číny) a kritici (čínského prezidenta, čínské vlády, sbližování České republiky a Číny). Tento způsob prezentace se nejčastěji vyskytoval v souvislosti s návštěvou čínského prezidenta, kdy proti sobě byly stavěny dva tábory - jeho příznivci (Číňané a další, kteří ho vítali) a odpůrci (aktivisté, čeští občané). Příkladem této prezentace jsou často se opakující věty typu: „Odpůrci čínského prezidenta si na podporu svých názorů přinesli tibetské vlajky“ [lidovky 29.3.2016], nebo „jak odpůrci, tak příznivci čínské návštěvy si na pražském magistrátu zamluvili desítky míst po celé Praze včetně okolí budov, které by měl Si Ťin-pching navštívit“ [čt24 24.3.2016]. Jako kritici byli také několikrát prezentováni ve vztahu k české vládě: „aktivisté v petici při příležitosti návštěvy čínského prezidenta kritizují vládu i hlavu státu, podle nich nejvyšší představitelé České republiky kolaborují s komunistickým totalitním režimem [blesk 26.3.2016].“
4. Oběti: V některých případech byli aktivisté prezentováni jako oběti, mj. jako oběti zásahů policie: „mezi aktivisty byla i Pirátka Michaela Krausová. Policie ČR jí při zásahu proti držení tibetské vlajky zbytečně pochroumala ruku [parlamentní listy 28.3.2016].“ V dalších případech jako oběti porušení práv občanů: „zákazem demonstrace podle něj porušila ústavně zaručené právo na shromažďování [lidovky 29.3.2016].“ Ale také jako oběti útoků příznivců čínské delegace: „vítači čínského

prezidenta se vůči jeho kritikům chovali agresivně [lidovky 27.12.2016].“ K tématu se také v médiích vyjadřovaly různé osobnosti, například „podle advokáta Stanislava Devátého pak při honu na tibetské vlajky policisté překračovali své pravomoci [čt24 4.4.2016].“

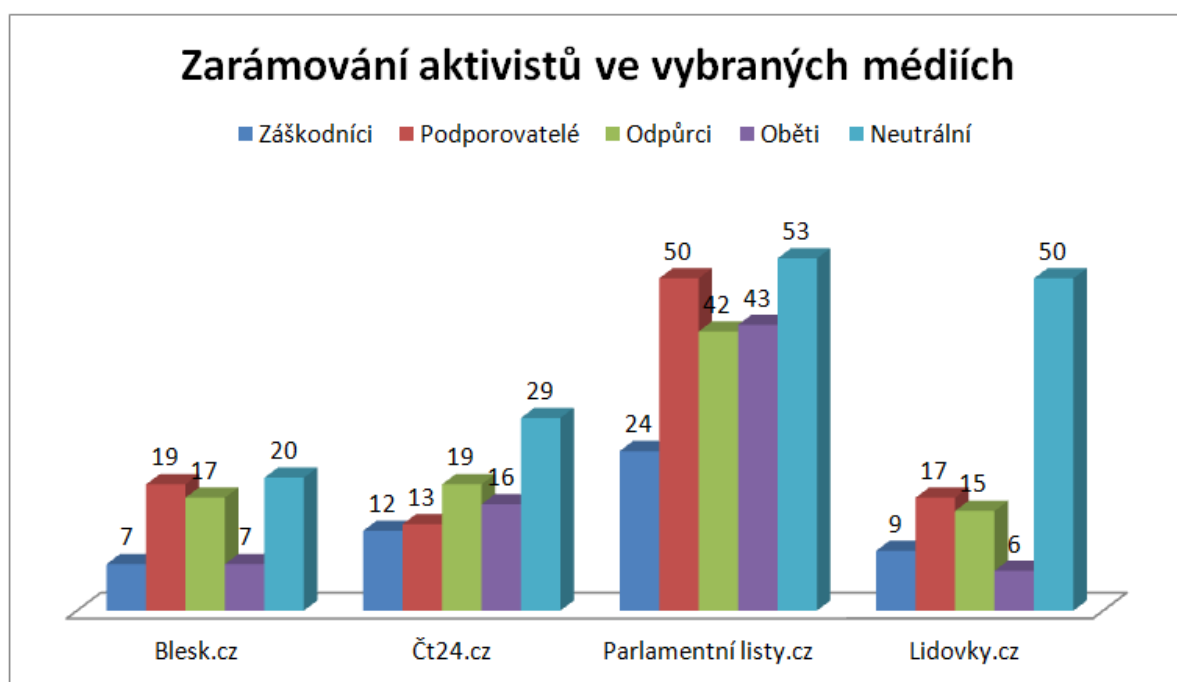
5. Neutrální rámec: V tomto případě byli aktivisté prezentováni jako lidé, kteří vyjadřují svůj názor, byli označováni za české aktivisty, demonstranty nebo účastníky protestu. Tento způsob prezentace se vztahoval například k demonstraci během návštěvy čínského prezidenta, kdy média informovala o demonstraci: „s demonstranty se během pochodu na Hradčany sešel například i předseda TOP 09 Miroslav Kalousek [čt24 29.3.2016].“ Nebo když byli aktivisté prezentováni jako „lidé vyjadřující svůj politický názor [lidovky 30.3.2016].“

Graf č. 2- Rozložení rámců aktivistů v médiích, (Zdroj: vlastní výpočty, autor)

Co se týče zarámování aktivistů, nejrozšířenější byl neutrální rámec, který je popisoval jako lidi vyjadřující svůj názor, demonstranty a podobně. Druhé nejčastější rámování aktivistů bylo jako podporovatelé a odpůrci. Aktivisté byli často spojováni s podporou lidských práv a Tibetu nebo s kritikou Číny a české vlády. Označení aktivistů jako odpůrců bylo spojeno

především s návštěvou čínského prezidenta, kdy protestovali proti této návštěvě a zároveň byli stavěni do pozice proti jeho příznivcům a „vítačům“. O něco méně časté bylo označení aktivistů jako obětí. Toto označení bylo využíváno v situacích, kdy jim byl odepřen vstup na Hradčanské náměstí, byla porušena jejich občanská práva, stali se oběťmi postupů policie, či byli napadeni druhým táborem při návštěvě čínského prezidenta, tedy jeho příznivci. Nejméně časté zarámování aktivistů bylo jako záškodníci nebo vandalové. Tak byli označováni především mluvčím prezidenta a některými dalšími politiky. Policií byli označováni jako pachatelé nebo neznámí vandalové, popřípadě jako možní ohrožovatelé. Tento rámec byl spojen především se třemi aktivitami - promítáním na Hrad, poničením čínských vlajek a nesením nebo vyvěšením tibetské vlajky.

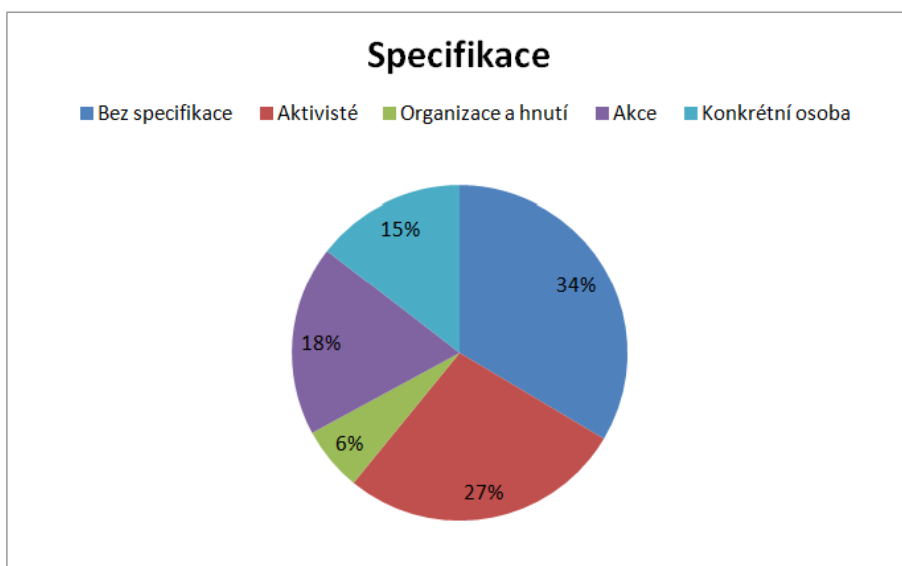

Graf č. 3- Porovnání rozložení rámců aktivistů mezi jednotlivými médii, (Zdroj: vlastní výpočty, autor)

Jak je patrné z tohoto grafu, rozložení rámců mezi jednotlivými médii bylo různé. Neutrálně byli aktivisté nejvíce rámováni v lidovkách, naopak poměrně malý zde byl výskyt zarámování jako obětí a záškodníků. Nejméně často byli neutrálně rámováni aktivisté v Parlamentních listech, přesto byl tento rámec nejčastější. Podobně častý byl také výskyt rámce podporovatelů, obětí a odpůrců. U čt24 mírně převládá neutrální rámec, za ním následuje rámec odpůrců. V blesku je nejčastější výskyt neutrálního rámce a rámce

podporovatelů, za nimi následuje rámec odpůrců. Z analýzy vyplynulo, že aktivisté byli ve vybraných médiích rámováni podobně, ovšem v každém médiu byl výskyt určitého rámce jinak častý.

Další faktor, který měl vliv na prezentaci aktivistů, byla s nimi spojená slova a označení. Obecně byli aktivisté v médiích označováni jako lidsko-právní, pro-tibetští, čeští. Velmi frekventované bylo označení aktivistů jako odpůrců, což jak jsem již zmínila, bylo spojeno především s čínskou návštěvou. Jako pachatelé a vandalové byli také označeni ve všech médiích, v souvislosti s jejich aktivitami (projekce, poničení vlajek) a byli tak označováni především policií a mluvčím prezidenta. Reakce mluvčího prezidenta se vyskytly ve všech médiích, většinou byly citovány stejné výroky. Akce byly také popisovány podobně, například jako pokojné, povolené nebo nahlášené (viz. demonstrace na Hradčanském náměstí). Označování u aktivistů bylo ve všech médiích podobné, odlišovaly se především parlamentní listy, ve kterých se vyskytovala také zabarvená označení typu havlisti, sluníčkáři nebo pražská kavárna. Připodobnění se ani v jednom médiu příliš neobjevovala, pokud ano, použil je někdo jiný než autor a netýkala se aktivistů. Nejčastěji bylo připodobněno vítání čínského prezidenta k době komunismu.

Graf č. 4- Specifikace aktivistů v médiích, (Zdroj: vlastní výpočty, autor)

Součástí prezentace aktivistů bylo také skrze koho, nebo co se o nich psalo. Nejčastěji se o aktivistech v člancích psalo skrze označení typu demonstranti nebo protestující, druhý

nejčastější způsob byl, že byli přímo zmíněni aktivisté. Třetí nejčastější způsob byla prezentace konkrétních akcí, následně konkrétních osob, a nakonec prezentace skrze organizace a hnutí. I v tomto případě byly rozdíly mezi jednotlivými médii, u Parlamentních listů například byl častější způsob prezentace přímo aktivistů a jako druhý byla prezentace skrze označení jako demonstranti či protestující. U čt24 byly dokonce častěji než aktivisté zmíněny konkrétní akce.

Zkoumání prezentace aktivistů zahrnovalo i popis jejich činností. Popis aktivit byl ve všech médiích pestrý a v každém médiu byla prezentována široká škála činností. Pro lepší představu jsem vytvořila tabulku zobrazující seznam aktivit, které se objevily v médiích, a počet, kolikrát se v nich objevily:

Činnost aktivistů	Výskyt
Tibetské vlajky- nesení,vyvěšení a vlajka pro Tibet	118
Demonstrace	83
Čínské vlajky- ničení, odříznutí, výměna za tibetské	81
Protest	52
Billboard	48
Shromáždění	25
Projekce na Hrad	24
Transparenty	16
Sociální sítě	15
Výzva prezidentovi a vládě (petice)	13
Připoutání se ke sloupům	10
Pochod	9
Tichá demonstrace před čínskou ambasádou	9
Nesení hlavy Si	4
Mávání vlajkami tibetu na čínského prezidenta	4
Happening	2
Seznam politických vězňů	1

Tabulka č. 2- Seznam činností aktivistů prezentovaných v médiích a četnost výskytu (Zdroj: vlastní výpočty, autor)

Jak je vidět z tabulky, v médiích byla prezentována velká škála aktivit. Aktivisté nebyli spojováni jen s velkými akcemi, jako byla například demonstrace, ale byly zmiňovány i malé akce, jako například tichá demonstrace před čínskou ambasádou nebo připoutání se ke

sloupům veřejného osvětlení. Tato tabulka také vypovídá o tom, jaké strategie aktivistů jsou pro média nejzajímavější, tedy jaké strategie nejvíce rezonují a jsou nejvíce medializované.

Často se v článcích objevoval mobilní billboard, který nechal vytvořit spolek pro výstavbu sochy Václava Havla jako reakci na čínské vlajky, a billboardy rozmístěné po Praze. I přes to, že v médiích byly většinou popisovány stejné činnosti (až na nesení hlavy čínského prezidenta a mávání vlajkami Tibetu na čínského prezidenta, které se objevily jen v lidovkách), v každém médiu se opět vyskytovaly v jiném poměru. V Blesku byly nejčastěji popisované aktivity spojené s tibetskými vlajkami, protestem, shromážděními a billboardy. V Lidových novinách se nejčastěji objevovaly aktivity spojené s čínskými a tibetskými vlajkami, demonstracemi, billboardy a protestem. V čt24 to byly aktivity spojené s tibetskými vlajkami, demonstracemi, čínskými vlajkami a protestem. V Parlamentních listech byly nejvíce popisované aktivity spojené s čínskými a tibetskými vlajkami a demonstracemi. Také se zde častěji oproti ostatním médiím hovořilo o činnostech aktivistů na sociálních sítích.

Z výsledků analýzy vyplývá, že aktivisté byli v médiích prezentováni pěti různými způsoby. V souvislosti s těmito způsoby jsem vytvořila pět rámců a porovnávala, který z nich převládá v jakém médiu. Poměr mezi rámci byl hlavním rozdílem mezi médii. Aktivisté byli v článcích spojováni s podobnými přívlastky, kromě Parlamentních listů, kde se mnohem častěji objevovalo negativní označení aktivistů, k nimž se hanlivě vyjadřoval především mluvčí českého prezidenta.

Dále jsem si všimla tendence médií spojovat aktivisty s určitým typem politické preference. I když ve zbývajících třech médiích to nebylo tolik výrazné, aktivisté hájící lidská práva byli spojováni s podporou bývalého prezidenta Václava Havla a byli bráni jako odpůrci prezidenta Zemana, který se snaží o zlepšení česko-čínských vztahů a veřejně projevuje sympatie k Číně. Aktivisté tak nebyli prezentováni pouze výše zmíněným způsobem, ale v některých případech byla prezentace způsobem: lidsko-právní aktivisté = kritici Zemana, podporovatelé návštěvy čínského prezidenta = podporovatelé Zemana. V Parlamentních listech byl tento fakt vidět také, když článek psal odpůrce nebo podporovatel Zemana. Příklady, kdy se v souvislosti s aktivisty hovoří o prezidentovi České republiky, jsou třeba: „Myslím, že by Miloš Zeman měl zpytovat svědomí a rozpomenout se na sebe sama v roce 1989, kdy patřil k předním představitelům Občanského fóra, které organizovalo akce na Václavském náměstí na protest proti tehdejšímu režimu. A dnes to je, minimálně s jeho souhlasem, znemožňováno odpůrcům, kteří nesouhlasí s pošlapáváním lidských práv v Číně. A takových lidí, kteří s tím nesouhlasí, je hodně“ [parlamentní listy 5.4.2016]. Dále například

„Kdo chtěl, mohl pochopit, že nejde o medaili a dalajlámu, ale zase jen a jen o Zemana, jak nazývají tito věční vyvolávači občanského neklidu prezidenta České republiky“ [parlamentní listy 31.10.2016].

Kromě prezentace aktivistů jsem při své analýze sledovala kontext, v jakém se o aktivistech psalo. Zatímco kontext jednotky byla nejčastěji návštěva čínského prezidenta, u kontextu článku jsem vytvořila osm oblastí, o kterých se v souvislosti s aktivisty píše. Tyto oblasti jsem využila pro tematické rámování lidsko-právního aktivismu v médiích. U každého článku jsem sledovala, zda se v něm jednotlivý rámec vyskytl či nikoli. V jednom článku byl možný výskyt více rámců najednou, jednotlivé oblasti jsou poměrně obsáhlé, a proto je podrobněji popíši až u jednotlivých médií. Okruhy témat, o nichž se v souvislosti s aktivisty psalo, jsou tyto:

1. Rámec politiky: Do této oblasti spadají kauzy v české politice (například Čapí hnízdo), proslovy politiků, vyjádření prezidenta nebo jeho mluvčího. Dále setkání českých politiků s čínským prezidentem během jeho návštěvy, prohlášení čtyř, vyjádření starosty Prahy 6, diskutovala se také účast Kalouska a Schwarzenberga na demonstracích na podporu Tibetu. Popisovala se také politika v Číně.
2. Rámec investic a ekonomiky: O tomto rámci se často psalo v souvislosti s návštěvou čínského prezidenta, která měla znamenat uzavření obchodních dohod a příliv čínských investic do Čech. V mnoha případech se obchodování s Čínou stavělo do opozice k ochraně lidských práv, tyto dva rámce se velmi často diskutovaly společně.
3. Rámec lidských práv: Jak již bylo zmíněno, o lidských právech se často psalo v souvislosti s obchodováním s Čínou, kdy například čeští aktivisté vyzývali vládu, aby kvůli obchodům nezapomínala na otázku lidských práv. Zmíněni byli političtí vězni, upálení mniši, utlačované skupiny v Číně nebo Tibetu a další případy.
4. Rámec česko-čínských vztahů a směřování země: V souvislosti s návštěvou čínského prezidenta se psalo o směřování naší země a vztahu k Číně. U tohoto rámce byl velmi často zmiňován český prezident, jeho zahraniční politika, příklon na východ a jeho výroky (například, že je potřeba restartovat česko-čínské vztahy). I když by se tento

rámec mohl spojit s rámcem politiky, rozhodla jsem se ho oddělit, abych poukázala na poměrně často se vyskytující otázku směřování naší země. Ta byla dávana především do souvislosti s prezidentem České republiky a jeho snahou o odklon od vlivu Západu. Téma porušování lidských práv v Číně a Tibetu se pod vlivem prezidentových komentářů (například v čínských médiích) propojilo se zdánlivě nesouvisejícím tématem směřování naší země. Rozhodla jsem se tedy poukázat na to, že se v médiích nepsalo pouze o politikách jednotlivých zemí, ale také o vzájemných vztazích a o směru, kterým se naše republika ubírá.

5. Rámec policie a práv občanů: V souvislosti s tématem aktivismu se až překvapivě často probírala česká policie. Kromě jejích aktivit během návštěvy čínského prezidenta byly popisovány různé reakce politiků a osobností na její chování, ale také její další nepovedené akce, například když zakázala skautům zpívat na Pražském hradě.
6. Rámec aktivismu: Tento rámec se může zdát nepotřebný, vzhledem k tématu této práce, ovšem kontext článku velmi často nebyl spojen s aktivismem. Patří sem tedy případy, kdy je o nějaké akci aktivistů napsán celý článek - například poničení čínských vlajek nebo projekce na Pražský hrad. Avšak spadají sem také aktivity, které nezahrnuji do své analýzy - například aktivismus Číňanů, kteří vítali prezidenta, nebo aktivismus českých politiků.
7. Rámec reakce zahraničí: Tento rámec nebyl nijak zvlášť častý, přesto byly několikrát zmíněny reakce ze zahraničí - například z Číny nebo Tibetu.
8. Rámec médií: Do tohoto rámce jsou zahrnuta zmíněná média, která nejsou součástí analýzy (například čínská média, Respekt nebo BBC). Dále sem patří dokument České televize o Číně a fenomén, který je ovšem typický jen pro Parlamentní listy - diskuse o objektivnosti některých médií, převážně pak České televize.

V médiích se tedy o lidsko-právních aktivistech psalo v souvislosti s politikou, investicemi a ekonomikou, lidskými právy, česko-čínskými vztahy a směřováním České republiky, policií a porušováním práv občanů, aktivismem, reakcemi ze zahraničí a médií. Jednotlivé články obsahovaly někdy více rámců najednou, rozložení jednotlivých tematických oblastí zobrazuje následující tabulka:

Rámec	počet článků
Politika	107
Aktivismus	92
Česko-čínské vztahy	81
Policie, práva občanů	72
Lidská práva	64
Investice a obchod	61
Média	32
Reakce zahraničí	8

Tabulka č. 3- Rámce kontextu článků a četnost výskytu (Zdroj: vlastní výpočty, autor)

Nejčastěji se o aktivistech psalo v kontextu politiky. Tato oblast je obzvláště obsáhlá, jelikož zahrnuje nejen českou, ale také čínskou politiku. Ve vztahu k Číně byly v článcích uváděny základní informace o politické situaci v Číně, dále se psalo o politice jedné Číny. Kontext české politiky byl mnohem rozmanitější. V článcích se psalo o Zemanovi, o politicích (jejich komentáře, schůzky s čínským prezidentem, prohlášení 4 a podobně), probírány byly i jiné české kauzy, jako například Čapí hnízdo nebo stanovisko k uprchlické krizi. Zmíněno bylo také přijetí čínského prezidenta u jiných politiků - například Obamou v USA. Téma lidsko-právního aktivismu bylo tedy v článcích spojeno s různými oblastmi politiky.

Druhou nejčastější oblastí byl aktivismus. Sem spadají články, které byly celé zaměřeny na určitou činnost aktivistů, například poničení čínských vlajek nebo projekce na Hrad. Dále sem však patří aktivismus, který nebyl zahrnut do analýzy, tedy aktivismus politiků nebo pro-čínské aktivisté. Politici v této kategorii byli především z TOP 09, v souvislosti s lidsko-právními aktivisty se totiž velmi často objevovalo jméno Miroslava Kalouska a Karla Schwarzenberga, kteří byli přítomni na demonstraci na podporu lidských práv v Číně a Tibetu a například vyvěsili tibetskou vlajku v Poslanecké sněmovně. Tyto kroky

jim ovšem byli často vytýkány, což opět spadá do kontextu politiky, kam jsem zařadila komentáře politiků.

Častý byl také výskyt kontextu česko-čínských vztahů a směřování země. V tomto případě byl kontext vymezen poměrně úzce. Hlavním obsahem byly snahy prezidenta Zemana o oživení vztahů s Čínou a názory na tuto snahu. Na jedné straně stojí ti, kteří kritizují přílišné sbližování s Čínou, a na druhé straně ti, kteří rozvoj vztahů podporují především z důvodu přílivu investic. I se směřováním země byl spojen prezident České republiky, jelikož mu byla vytýkána snaha obrátit směr České republiky na východ (šlo především o reakce na výroky prezidenta).

Rámec policie byl spojen s postupy policie během návštěvy čínského prezidenta a její kritikou. V souvislosti s pochybením policie během návštěvy byly zmíněny i jiné její nepovedené zásahy - například proti skautům na Pražském hradě nebo u demonstrace proti imigrantům. Nechyběla ani obhajoba policie a omluvy.

Podobně rozšířený byl kontext lidských práv a investic. Tyto dva rámce byly v článcích v mnoha případech dávány do protikladu, kdy na jedné straně stáli obhájcí lidských práv a na druhé straně zastánci přísunu čínských investic. Návštěva čínského prezidenta byla spojena s příslibem proudění investic do České republiky, ovšem do diskuse vstupovali i ti, kteří připomínali, že kvůli obchodu není možné opomíjet porušování lidských práv. Kritizován byl i v tomto případě prezident, který se před čínským prezidentem ani nezmínil o tématu lidských práv. V této souvislosti vznikla také již zmíněná výzva prezidentovi a vládě ČR.

Nejméně často se v článcích vyskytovaly rámce médií a reakce zahraničí. Rámec médií se vyskytoval převážně v Parlamentních listech, kde byla několikrát diskutována objektivita České televize. V souvislosti s tím byly používány výroky typu „veřejnoprávní média jsou přehlídkou jednostranných výkladů“ [parlamentní listy 31.3.2016]. Kritizováno bylo také za „obouvání se“ do Zemana, nebo zabývání se nepodstatnými událostmi v souvislosti s návštěvou čínského prezidenta a opomíjení podstatného. Do kontextu reakce ze zahraničí spadají reakce z Číny a Tibetu, v jednom případě Velké Británie (BBC).

6. Výsledky analýzy a jejich diskuze

Cílem analýzy provedené v rámci této práce bylo nalézt odpovědi na stanovené výzkumné otázky. Analýza byla provedena na souboru vybraných článků ze čtyř různých internetových médií a výsledky byly následně porovnávány. Do analýzy jsem nezahrnula články, které popisovaly pouze aktivity politiků, škol nebo radnic. Dále jsem nezahrnula články o demonstracích po návštěvě dalajlámy v Praze, jelikož demonstrace nereagovaly na porušování lidských práv v Číně a Tibetu, ale byly orientované proti české politice a částečně také proti českému prezidentovi. Prohlášení čtyř² v několika málo případech souviselo s tématem mé práce, ale ani v tomto případě se zde jinak nepsalo o porušování lidských práv.

Média jsem nezvolila podle nějaké klasifikace, pro porovnání jsem chtěla použít zástupce seriálních a bulvárních novin. Rozhodla jsem se také použít veřejnoprávní médium, které bývá prezentováno jako „objektivní“ zdroj informací. Z důvodu širokého spektra článků jsem se rozhodla použít i články Parlamentních listů. Na počátku jsem také přemýšlela o podobě médií, které bych analyzovala, a rozhodla jsem se pro internetové portály. U tří z nich jde spíše o internetovou verzi tradičních médií, nejedná se tedy o čistě internetová média. To pro mou práci neznamenal problém, jelikož mě zajímala především média, která jsou v prostředí internetu výrazná. Podle mého názoru totiž tráví v dnešní době většina české společnosti svůj čas převážně na internetu, k článkům má tedy přístup více lidí než k tištěným médiím nebo televizi.

Rok 2016 jsem si zvolila především kvůli první návštěvě čínského prezidenta v Praze. Tato návštěva vyvolala rozporuplné reakce u české veřejnosti a mnoho aktivistů na ni reagovalo různými akcemi (například demonstrace, projekce na Hrad, poničení čínských vlajek, mobilní billboard a podobně). Podobné reakce byly také podmíněny otázkou, zda je možné kvůli obchodu a možným investicím opomíjet situaci v Číně a Tibetu, kde stále dochází k porušování lidských práv. Většina politických reprezentantů se rozhodla s čínským prezidentem o otázce lidských práv nehovořit (odkazovali často na fakt, že to nedělá ani nikdo v zahraničí), a tak se tuto otázku rozhodli zviditelnit aktivisté. Je samozřejmé, že protestní akce problém porušování lidských práv nevyřeší, přesto viditelné projevení nesouhlasu může rozpoutat širokou debatu, a to nejen mezi veřejností, ale i politiky. Přesně toto se také stalo v Praze během návštěvy čínského prezidenta.

² Prohlášení čtyř, neboli prohlášení čtyř nejvyšších ústavních činitelů (Zemana, Štěcha, Sobotky a Hamáčka) o tom, že setkání některých ministrů s dalajlámou nemá vliv na oficiální stanovisko ČR vůči Číně.

V souvislosti s tématem lidských práv jsem si všimla, že média jen velmi zřídka zmínila Tchaj-wan, jehož vlajky se také objevovaly na demonstracích a jehož vlajka byla dokonce vyvěšená v poslanecké sněmovně vedle tibetské. Přestože aktivisté poukazovali i na porušování práv v této zemi, byl Tchaj-wan médií opomíjen. Ve vztahu k porušování lidských práv v jiných zemích bych se také chtěla zmínit o kritice, která se vůči aktivistům objevovala. Byla jim v několika případech (v Parlamentních listech) vytýkána selektivnost. Je však nutné, aby ten, kdo hájí lidská práva v jedné zemi, musel současně poukazovat na jejich porušování i ve všech ostatních?

Závěrem této práce bych ráda shrnula odpovědi na zadané výzkumné otázky:

1. Jak jsou prezentováni lidsko-právní aktivisté (reagující na porušování lidských práv v Číně a Tibetu) ve vybraných médiích? Jaké rámce jsou používány při zobrazení lidsko-právních aktivistů ve vybraných médiích?

V médiích jsem našla pět způsobů prezentace lidsko-právních aktivistů, které jsem využila pro vytvoření rámců. Aktivisté byli prezentováni jako záškodníci a vandalové, podporovatelé (Tibetu, lidských práv), odpůrci a kritici (návštěvy čínského prezidenta, čínské lidsko-právní politiky), oběti (postupů policie, útoků příznivců čínského prezidenta) a nakonec jako lidé prezentující svůj názor. Nejčastější způsob prezentace aktivistů byl skrze neutrální rámec, avšak tento rámec nebyl výrazně převyšující. Prezentaci aktivistů dále dokresloval pestrý popis aktivit a používání různých přívlastků. Rámce aktivistů jsem vytvořila podle nejčastějšího označování aktivistů a tyto rámce poukazují na fakt, že se o aktivistech ani v jednom médiu nepsalo pouze jedním způsobem, ale existovalo hned několik způsobů, jak byli aktivisté vyobrazováni.

2. Liší se tato prezentace u vybraných médií?

Prezentace v médiích byla podobná, lišil se především poměr rámců aktivistů u jednotlivých médií. Zatímco v lidovkách se neutrální rámec objevil ve více než polovině jednotek, v Blesku se vyskytoval ve stejném množství jako rámec podporovatelů a podobné to bylo i u Parlamentních listů. Čt24 jako jediné médium častěji prezentovalo aktivisty jako odpůrce než jako podporovatele. U všech médií však byly tyto kategorie zastoupeny podobně. Příspěvky

Parlamentních listů a čt24 také častěji, než ostatní prezentovaly aktivisty jako oběti. Ve všech médiích, kromě Lidových novin, byl rámec záškodníků nejméně častý.

U popisu aktivit byly ve všech médiích vybírány podobné činnosti, opět se lišila především četnost výskytu. Výraznějších změn jsem si všimla v souvislosti s Parlamentními listy, kde se častěji hovořilo o činnostech na sociálních sítích. Dále pak v Lidových novinách, jako jediných z médií, byl zmíněn aktivista, který během návštěvy čínského prezidenta nosil na ramenou hlavu Si Ťin-pchinga a držel čínské nápisy o propuštění disidentských rodin z vězení. Díky publikování jeho fotografií ve světových médiích prý byly rodiny propuštěny. Součástí prezentace byly také přívlastky spojené s aktivisty. Ty se u jednotlivých médií v menší míře lišily, byly však používány i stejné přívlastky, například čeští, pro-tibetští nebo lidsko-právní aktivisté. Připodobnění se ani v jenom médiu nevztahovala k aktivistům. Během analýzy jsem si také všimla, že média často ve svých článcích používají stejné úryvky, jako například tweety mluvčího prezidenta nebo prohlášení různých lidí.

To, že se v médiích vyskytovaly různé poměry rámců aktivistů, mohlo být způsobeno různým pojetím objektivitu u jednotlivých médií. Jelikož jsem vybrala poměrně odlišná média, lišit se mohou také požadavky jejich příjemců. Zatímco lidovky se snažily být neutrální, Blesk jakožto bulvární médium měl velké zastoupení označení aktivistů jako odpůrců nebo podporovatelů. To mohla způsobit snaha o zachycení určitých názorových střetů. Na druhou stranu byl v tomto médiu nižší výskyt rámců aktivistů jakožto záškodníků či obětí, což mohl způsobit menší zájem o téma policie a práv občanů. U Parlamentních listů bylo rozložení rámců pravděpodobně ovlivněno možností kohokoliv události komentovat. Vyjádřit se měl možnost někdo, kdo návštěvu čínského prezidenta podporoval, zároveň také někdo, kdo s ní nesouhlasil. To se projevilo i na přívlastcích spojených s aktivisty, jelikož zde byl častější výskyt zabarvených označení aktivistů. V důsledku této možnosti vyjádřit se, můžeme u tohoto média sledovat jiná pravidla pro psaní článků a zobrazení aktivistů zde ve velké míře závisí na tom, kdo článek psal. To je podle mého názoru rozdíl oproti ostatním vybraným médiím, kde se autoři především řídí pravidly daného média. U čt24 byly označení aktivistů také více rovnoměrně rozloženy mezi jednotlivé rámce, u tohoto média by mohla být důvodem snaha o pokrytí celé názorové škály. Na rozdíl od Parlamentních listů to však nebylo z důvodu rozdílných názorů autorů článku.

3. V jakém kontextu se o lidsko-právních aktivistech píše? S jakými tématy jsou spojováni?

V rámci jednotky se o aktivistech psalo především v souvislosti s návštěvou čínského prezidenta. Kontext článků byl rozmanitější a téma aktivistů se vyskytovalo v rámci osmi různých tematických rámců. Nejčastějším rámcem byla politika, následovalo téma aktivismu, česko-čínských vztahů, policie, lidských práv a investic. Méně častý byl rámec médií a reakce zahraničí. Téma lidsko-právních aktivistů reagujících na porušování lidských práv bylo úzce spojeno s českou politickou scénou, jelikož bylo často v opozici ke snaze některých českých politických představitelů o zlepšení vztahů s Čínou. Na druhou stranu ti politici, kteří veřejně podpořili Tibet a aktivisty hájící lidská práva, byli svými kolegy často označováni za „herce“, kteří pouze chtějí získat voliče. Je tedy otázkou, zda jim šlo o podporu lidských práv, každopádně tyto debaty jasně dokazují, že téma porušování lidských práv v Číně a Tibetu vyvolává v české společnosti emoce a že se nejedná pouze o zájem hrstky aktivistů.

Výrazné vazby mezi tematickými rámci a rámci aktivistů jsem při analýze nenašla. U všech témat se objevovaly všechny typy rámců aktivistů, přesto byl některý kontext častěji spojen s určitým rámcem aktivistů. V případě kontextu policie a práv občanů se častěji vyskytovalo označení aktivistů jako pachatelů a vandalů nebo obětí. U tématu lidských práv byli aktivisté nejvíce označováni za podporovatele, u investic za odpůrce. U reakce ze zahraničí záviselo na reagující zemi. Ze strany Číny byli považováni za odpůrce či sabotéry, ze strany Tibetu za podporovatele. U česko-čínských vztahů byli aktivisté také popisováni spíše jako podporovatelé nebo odpůrci. Ovšem další tematické rámce neměly značný vliv na označení aktivistů.

V článcích o lidsko-právních aktivistech se nejčastěji vyskytoval tematický rámec politiky. To bylo způsobeno především návštěvou čínského prezidenta, díky které se koncept lidských práv stal v tomto období mnohem výraznějším pro českou politiku. Již samotná první návštěva čínského prezidenta v Praze byla spojena s politikou, reagovala na ni totiž nejen veřejnost a aktivisté, ale také jednotliví politici. A jelikož celá návštěva silně prostoupila do politické sféry, nebyl překvapující zájem médií. A s tímto rámcem souvisejí také česko-čínské vztahy, kdy média komentovala sbližování České republiky a Číny a prezentovala různé názory na tento vztah. Jelikož se k tomu vyjadřoval i český prezident, ani v tomto případě nebyl překvapující zájem ze strany médií. Spojení aktivistů s tématem česko-

čínských vztahů byl přirozený, jelikož lidsko-právní aktivisté v mnoha případech reagovali právě na sbližování a návštěvu čínského prezidenta.

7. Závěr

Cílem této práce bylo popsat, jak jsou v médiích prezentováni lidsko-právní aktivisté reagující na porušování lidských práv v Číně a Tibetu. Pro popis prezentace byly použity rámce aktivistů, které popisovaly, kým vlastně jsou aktivisté v médiích. Dále byly zjišťovány přívlastky a slova spojená s aktivisty a popis jejich činností. Sledován byl také kontext, ve kterém se o lidsko-právních aktivistech psalo a vznikl tak přehled tematických oblastí, které se v článcích objevovaly.

Články byly vybrány ze čtyř internetových médií zadáváním klíčových slov a následně analyzovány pomocí kvantitativní obsahové analýzy a analýzy rámců. Toto propojení mělo výhodu v tom, že jsem ve své práci mohla popsat kategorizované počítatelné proměnné, ale zároveň i kvalitativním přístupem popsat rámce, které jsem v textech hledala a které mi umožnily lepší interpretaci. Nejvýraznější událostí spojenou s lidsko-právními aktivisty byla v roce 2016 první návštěva čínského prezidenta v Praze, která vyvolala vlnu emocí v české společnosti a byla tak mediálně poměrně výrazná.

Ve své práci jsem vycházela z teorie rámování, tedy jsem předpokládala, že média témata, o kterých píší, různými způsoby rámuje. V analýze jsem se nejprve zaměřila na hledání rámců spojených s aktivisty a našla jsem v článcích pět různých rámování lidsko-právních aktivistů. Aktivisté byli prezentováni jako záškodníci a vandalové, jako odpůrci a kritici, podporovatelé, oběti a neutrálně jako lidé vyjadřující svůj názor. Jak dále ukázaly výsledky analýzy, mezi médii byl rozdíl v poměru výskytu těchto rámců. I když ve většině médií byli aktivisté nejčastěji prezentováni jako lidé vyjadřující svůj názor, tato prezentace nebyla nijak převažující (až na Lidové noviny) a často se také psalo například o podpoře aktivistů vůči Tibetu a lidským právům a o jejich kritice a odporu vůči návštěvě čínského prezidenta, čínské lidsko-právní politice nebo například přílišnému sbližování České republiky a Číny.

Kromě prezentace jsem se také věnovala kontextu, ve kterém se o aktivistech psalo. Výsledkem bylo, že aktivisté byli v médiích spojeni s osmi tematickými rámci, které se

v článcích vyskytovaly v různém poměru. Nejčastěji se o aktivistech psalo v souvislosti s politikou, především s tou českou. Dále byly probírány česko-čínské vztahy a směřování země. Toto téma bylo spojeno především s českým prezidentem a jeho snahou o přesměrování české republiky na východ. V souvislosti s aktivisty byla také probírána lidská práva a v mnoha případech současně s nimi byly zmiňovány investice a obchod. Policie by v roce 2016 nejspíš nebyla příliš spojována s tématem lidsko-právních aktivistů, ale v důsledku čínské návštěvy se z ní stal výrazný tematický rámec. Součástí kontextu byl také aktivismus dalších lidí, kromě lidsko-právních aktivistů, ale i média a reakce zahraničí.

Vytvoření rámců aktivistů poukázalo na fakt, že aktivisté nebyli v médiích vyobrazováni jedním způsobem, ale existovaly různé varianty prezentace. Poměr rámců aktivistů v jednotlivých médiích se pravděpodobně lišil v důsledku jejich zaměření a způsobu komunikace k čtenářům a tematické rámce poukázaly na výrazné mediální propojení lidsko-právního aktivismu s politikou. Analýza byla provedena pouze na článcích z roku 2016, nezachycuje tedy žádné proměny prezentace lidsko-právních aktivistů reagujících na porušování lidských práv v Číně a Tibetu v médiích. Zajímavé téma pro další výzkum by tak mohlo být například porovnání těchto výsledků s prezentací aktivistů v minulosti, jelikož současně s prezidenty se měnil také přístup k Číně nebo k aktivistům, kteří demonstrují porušování lidských práv.

Použitá literatura

- Baker, P. 2002. „Human Rights, Europe and the People's Republic of China.“ *The China Quarterly* no. 169: 45-63. Dostupné z: <http://www.jstor.org/stable/4618705>
- Burton, G. 2001. *Úvod do studia médií*. Brno: Barrister & Principal.
- Císař, O. 2008. *Politický aktivismus v České republice*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury.
- Císař, O., J. Navrátil, K. Vráblíková. 2011. „Staří, noví, radikální: politický aktivismus v České republice očima teorie sociálních hnutí.“ *Sociologický časopis/ Czech Sociological Review* 47 (1): 137-167.
- D'Angelo, P., J. Kuypers. 2009. *Doing news framing analysis: epirical and theoretical perspectives*. Taylor & Francis e-Library.
- DeVreese, C. 2005. „News framing: Theory and typology.“ *Information n Journal + Document Design* 13 (1): 51–62. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/250888488_News_Framing_Theory_and_Typology
- Entman, R. 1993. „Framing: Toward Clarification of a Fractured Paradigm.“ *Journal of Communication* 43 (4): 51-58.
- Foot, R. 2000. *Rights Beyond Borders: The Global Community and the Struggle over Human Rights in China*. OUP Oxford.
- Frič, P. 2016. *Občanský sektor v ohrožení?* Praha: Sociologické nakladatelství.
- Giles, D. 2012. *Psychologie médií*. Praha: Grada Publishing.
- Goffma, E. 1974. *Frame Analysis*. Boston: Northeastern University Press.
- Hájek, M. 2014. *Čtenář a stroj*. Praha: Slon.
- Holzer, J., P. Molek, a kol. 2013. *Demokratizace a lidská práva*. Praha: Slon.
- Jiráček, J., B. Köpplová. 2003. *Média a společnost: stručný úvod do studia médií a mediální komunikace*. Praha: Portál.
- Jiráček, J., B. Köpplová. 2009. *Masová média*. Praha: Portál.

- Karmel, S. M. 1995. "Ethnic Tension and the Struggle for Order: China's Policies in Tibet." *Pacific Affairs* 68 (4): 485–508. Dostupné z: www.jstor.org/stable/2761273
- Osvaldová, B., J. Halada. 2007. *Praktická encyklopedie žurnalistiky a marketingové komunikace*. Praha: Libri.
- Pospíšil, F. 2013. *Umění protestu*. Praha: Rubato.
- Příbáň, J., V. Bělohradský. 2015. *Lidská práva (ne)smysl české politiky?* Praha: Slon.
- Růžička, J. 2011. *Politika a média v konzumní společnosti*. Praha: Grada Publishing.
- Schellmann, B. 2004. *Média: základní pojmy, návrhy, výroba*. Praha: Sobotáles.
- Schuefele, D. 1999. „Framing as a Theory of Media Effects.“ *Journal of Communication* 49 (1): 103-122.
- Schuefele, D., D. Tewksbury. 2007. „Framing, Agenda Setting, and Priming: The Evolution of Three Media Effects Models.“ *Journal of Communication* 57: 9-20.
- Schulz, W., L. Hagen, H. Scherer, I. Reifová. 1998. *Analýza obsahů mediálních sdělení*. Praha: Karolinum.
- Svensson, M. 2002. *Debating Human Rights in China: A Conceptual and Political History*. Rowman & Littlefield Publishers.
- Štětka, V., D. Šmahel. 2009. „Nová média v perspektivě sociálních věd.“ *Sociální studia* 6 (2): 7-11. Dostupné z: https://journals.muni.cz/socialni_studia/article/view/5720/4814
- Trampota, T. 2006. *Zpravodajství*. Praha: Portál.
- Vašák, K. 1977. „A 30-year struggle. The sustained efforts to give force of law to the Universal Declaration of Human Rights.“ *The UNESCO Courier* 30 (10): 29-30.
- Vráblíková, K. 2009. „Politická participace a její determinanty v postkomunistických zemích.“ *Sociologický časopis/ Czech Sociological Review* 45 (5): 867–897.

Elektronické zdroje:

Amnesty International. 2016. „Tibet a lidská práva v roce 2016.“ [online] [cit. 29.04.2017]

Dostupné z: <https://www.amnesty.cz/tibet>

Ministerstvo zahraničních věcí. 2006. „Stanovisko Ministerstva zahraničních věcí k akci „Vlajka pro Tibet“.“ [online] [cit. 31.04.2017] Dostupné z:

http://www.mzv.cz/jnp/cz/udalosti_a_media/prohlaseni_a_stanoviska/archiv_prohlaseni_a_stanovisek/archiv_2006/x2006_03_14_vlajka_pro_tibet.html

Tibetský úřad v Ženevě. 2002. „Lidská práva v Tibetu“ [online] [cit. 31.04.2017] Dostupné z:

<http://www.potala.cz/o-potale/o-tibetu/lidska-prava-v-tibetu>

Pro Tibet. „Čínská anexe Tibetu.“ [online] [cit. 31.04.2017] Dostupné z:

<https://www.protibet.cz/o-tibetu/lidska-prava/>

Mediální články:

Čt24.cz

10.3.2016 Tibetskou vlajku vyvěsilo přes 700 měst, visí i na sněmovně

24.3.2016 Hrad si vyzkoušel salvy nanečisto. Vítání čínského prezidenta někteří politici kritizují

26.3.2016 V Praze byly poškozeny desítky čínských vlajek

28.3.2016 Ultrapравicoví nepřátelé, Čína reaguje na poškozené vlajky v Praze

28.3.2016 Zeman se Si Ťin-pchingem zasadili v Lánech pamětní strom, odpůrci v Praze věšeli tibetské prapory

29.3.2016 Proti čínskému režimu v Praze protestovaly stovky lidí, k Hradu se ale nedostaly

29.3.2016 Čínské davy jsou organizované, ambasáda se k nim ale nehlásí

4.4.2016 Zabavování tibetských vlajek nakázalo policejní vedení, píše Respekt

17.4.2016 Schwarzenberg k zásahu policie: Přijde telefon a lidé jednájí, pro demokracii je to nebezpečné

Lidovky.cz

- 26.3.2016 Pachatel zabarvil desítky čínských vlajek. Ovčáček to označil za fašizaci
- 28.3.2016 V Praze vznikne centrum pro lidská práva v Číně. Začne fungovat v úterý
- 28.3.2016 U plakátu Havla s dalajlamou se strhla rvačka s Číňany. Jeden člověk byl zadržen
- 28.3.2016 Čínská média o Česku: Je malé, ale důležité. Pro prezidenta Si je to most do Evropy
- 29.3.2016 Za protest proti Číně skončila v nemocnici. Na policii podám stížnost, tvrdí aktivistka
- 29.3.2016 Demonstranti proti čínskému režimu chtěli na Hrad. Policie je tam nepustila
- 30.3.2016 Policisté zjistili, odkud se promítal protičínský nápis na Hrad. Bursíkovi je domů nepustili
- 30.3.2016 Policie se chová jako ozbrojená složka prezidenta, myslí si senátorka Wagnerová
- 27.12.2016 Naleštěná čínská bída. Kam zmizely slíbené velkolepé investice?
- 27.12.2016 Zeman 2016: hrátky s dispečery, tři omluvy pro Peroutku a byl jednou jeden kalašnikov

Blesk.cz

- 26.3.2016 „Přestaňte kolaborovat.“ Aktivisté kritizují kvůli Číně vládu i prezidenta
- 28.3.2016 Čínské vlajky opět vlají. Prezidenta uvítají ale i dalajláma s Havlem
- 29.3.2016 Kalousek a Schwarzenberg táhli na Hrad. S vlajkou Tibetu se k Zemanovi nedostali
- 30.3.2016 K Bursíkovi do bytu chtěla policie pro „pravdu a lásku“ na Hradě. Nepustil ji dál
- 4.4.2016 Tibet zareagoval na české protesty: Děkujeme za podporu proti Číně
- 9.4.2016 Kalousek: K tibetské vlajce jsem se připltl. A na fotce s Putinem se usmívám
- 20.4.2016 Za krádež vlajky Tibetu „letenka“ z Česka: Pročínského aktivistu chtějí vyhostit

Parlamentní listy.cz

- 14.3.2016 Štěpán Kotrba: čeká nás invaze. Sobotka?
- 28.3.2016 Piráti: Akce aktivistů proti podlézání Číně se zúčastnila i Michaela Krausová. Policisté ji pochroumali ruku
- 29.3.2016 Víťame prezidenta Číny! Ať se ti debilové poserou. Pravdoláskařská pakáž, hlásá exčlen Strany zelených u Pražského hradu
- 31.3.2016 Tereza Spencerová: Sílí Havlův kult osobnosti
- 31.3.2016 Petr Hájek: Mravní obr řádí v ulicích. Raději hlad a stát vyrabovaný s Bruselem, než blahobyť se Zemanem
- 5.4.2016 Protestujte, tohle těm policistům prostě nesmí projít. Zeman by měl zpytovat svědomí

20.10.2016 Skandál na Havlově fóru: Lidé prý utíkali ze sálu

31.10.2016 Zemana mohou svrhnout o Vánocích, udeřil Zdeněk Zbořil. A doplnil pár věcí, o které prý skutečně jde

Přílohy:

Seznam tabulek a grafů

Graf č. 1- Rozložení článků v měsících

Graf č. 2- Rozložení rámců aktivistů v médiích

Graf č. 3- Porovnání zarámování aktivistů mezi jednotlivými médii

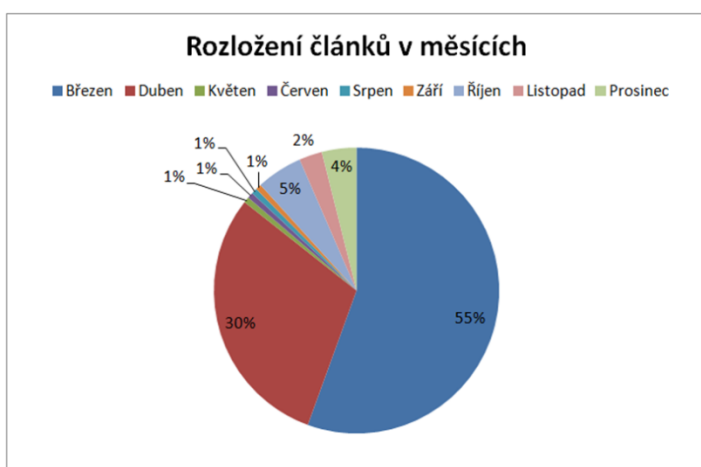
Graf č. 4- Specifikace aktivistů v médiích

Tabulka č. 1- Mluvčí jednotky

Tabulka č. 2- Seznam činností aktivistů prezentovaných v médiích a četnost výskytu

Tabulka č. 3- Rámce kontextu článků a četnost výskytu

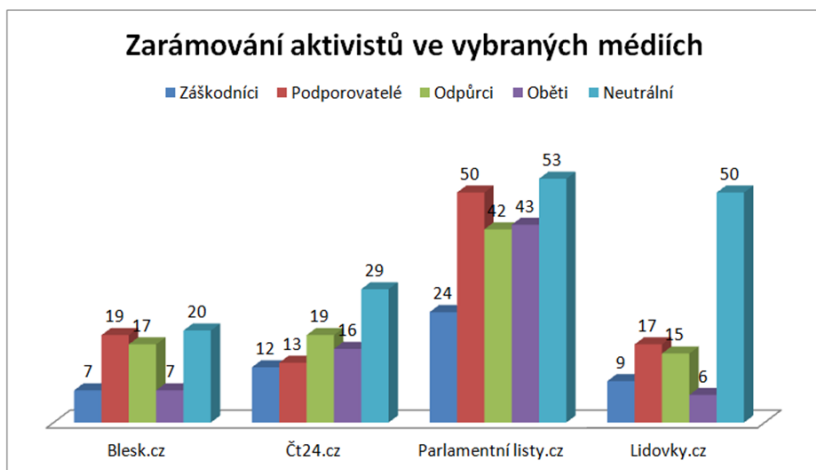
Příloha č.1: (Graf č. 1) Rozložení článků v měsících

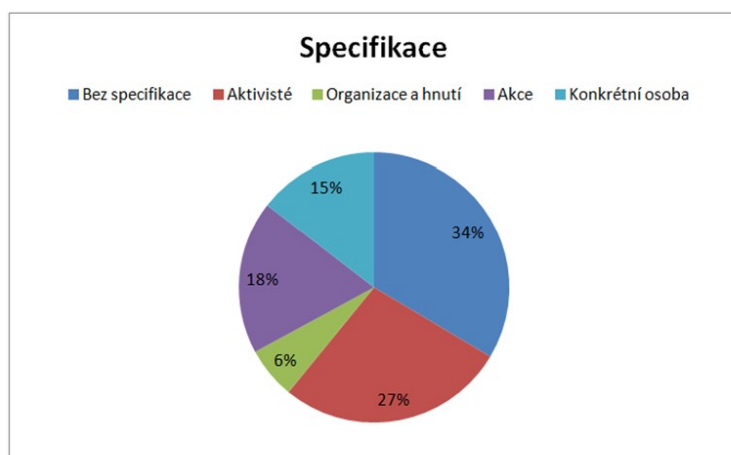
Příloha č.2: (Graf č. 2) Rozložení rámců aktivistů v médiích

Příloha č.3: (Graf č. 3) Porovnání zarámování aktivistů mezi jednotlivými médii

Příloha č.4: (Graf č. 4) Specifikace aktivistů v médiích

Příloha č.5: (Tabulka č. 1) Mluvčí jednotky

Mluvčí jednotky	Počet
Český politik	63
Aktivisté	44
Organizace a hnutí	16
Česká média	14
Mluvčí prezidenta	13
Policie	12
Advokáti	10
Analytici	10
Organizátoři demonstrace	6
Prezident ČR	4
Čínská média	4
Svědék událostí	4
Zpěvák	4
Botanik	3
Mluvčí čínského ministerstva zahraničí	2
Agentura Reuters, BBC	2
Dokumentarista Remunda	2
Čínský účastník	2
Politolog	2
Profesor	2
Fanyinka Zemana	1
Ombudsmanka	1
Předseda Senátu Parlamentu ČR	1
Náměstek vrchní státní zástupkyně	1
FAMU a rada vysokých škol	1

Příloha č.6: (Tabulka č. 2) Seznam činností aktivistů prezentovaných v médiích a četnost výskytu

Činnost aktivistů	Výskyt
Tibetské vlajky- nesení,vyvěšení a vlajka pro Tibet	118
Demonstrace	83
Čínské vlajky- ničení, odříznutí, výměna za tibetské	81
Protest	52
Billboard	48
Shromáždění	25
Projekce na Hrad	24
Transparency	16
Sociální sítě	15
Výzva prezidentovi a vládě (petice)	13
Připoutání se ke sloupům	10
Pochod	9
Tichá demonstrace před čínskou ambasádou	9
Nesení hlavy Si	4
Mávání vlajkami tibetu na čínského prezidenta	4
Happening	2
Seznam politických vězňů	1

Příloha č.7: (Tabulka č. 3) Rámce kontextu článků a četnost výskytu

Rámec	počet článků
Politika	107
Aktivismus	92
Česko-čínské vztahy	81
Policie, práva občanů	72
Lidská práva	64
Investice a obchod	61
Média	32
Reakce zahraničí	8